

การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โดย

นางสาววราพร	น้อยแย้ม	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 92
นางสาววันดี	แก้วมณี	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 93
นางสาววาสิตามน	ม่วงทอง	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 94
นางสาววิจิตรา	น้ำวัฒนไพบูลย์	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 95
นางสาววิจิตรา	ประยูรวงษ์	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 96
นายวิษณุ	แก้วประทุม	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 97
นายวุฒิชัย	อำพิน	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 98
นายศักดิ์ดา	ภารา	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 99
นางสาวคิระพร	ทองพูน	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 101
นางสาวศุภกร	ฮันตระกูล	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 102
นายสมจินต์	จันทร์สม	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 103
นายสมศักดิ์	เกิดหล้า	รหัสประจำตัว	64 - 13 - 104

สถาบันพระปกเกล้า

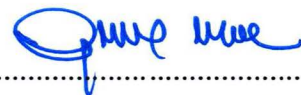
รายงานวิชาการกลุ่ม เรื่อง การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาจารย์ที่ปรึกษา :

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญฯ รุ่นที่ 13

.....
(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

ชื่อผู้จัดทำ : นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13 กลุ่มที่ 7

ชื่อเรื่อง : การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต

โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (Personal Data Protection Act : PDPA) เป็นกฎหมายว่าด้วยการให้สิทธิกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและสร้างมาตรการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลให้ปลอดภัยและนำไปใช้ให้ถูกวัตถุประสงค์ตามที่ได้แจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบ และที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้อนุญาต กฎหมายฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 และมีการตราพระราชกฤษฎีกายกยอระยะเวลาใช้บังคับออกจนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2565 ทั้งนี้ หลักการของ PDPA คือ คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลไม่ให้ถูกล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลต้องนำ PDPA ไปปรับใช้ หากไม่ปฏิบัติตามแล้ว อาจถูกลงโทษทางกฎหมายทั้งทางแพ่ง ทางอาญาและทางปกครองได้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องมีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายนี้ คณะผู้ศึกษาจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาหรือข้อจำกัดในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเสนอแนะแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยใช้กระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ ทั้งการศึกษาวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรซึ่งเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 10 หน่วยงาน

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัตินี้มุ่งคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล โดยคุ้มครองในส่วนหนึ่งของข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้มีการละเมิดต่อตัวบุคคล จึงกำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีฐานหรือเหตุทางกฎหมายและได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

และจะต้องทำเท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย และได้แจ้งวัตถุประสงค์นั้นให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และที่สำคัญจะต้องเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ภายใต้วัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งและได้รับความยินยอมเท่านั้น ในส่วนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็มีสิทธิต่าง ๆ ทั้งการขอตรวจสอบ การแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล การระงับ การยกเลิกความยินยอม การขอให้ทำลายข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายฉบับนี้จึงวางมาตรการต่าง ๆ รวมถึงความรับผิด ซึ่งมีทั้งทางแพ่งในรูปแบบค่าสินไหมทดแทนในเชิงลงโทษ โทษทางอาญาซึ่งมีทั้งโทษจำคุก และโทษปรับ และโทษปรับทางปกครอง ในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลบทบาทตามพระราชบัญญัตินี้จะอยู่ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับหน่วยงานภายในซึ่งทำหน้าที่เก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อยู่ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่าในการดำเนินการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประมวลผลข้อมูลอาจยังมีรูปแบบที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ คือ การแจ้งวัตถุประสงค์และการขอความยินยอม และการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว รวมถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งที่อยู่ในรูปแบบกระดาษและไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งพบข้อเสนอแนะแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการ เรื่อง การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำเร็จได้ด้วยด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบกระบวนการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ ศึกษาวิจัย คณะผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้ รวมถึงขอขอบคุณผู้แทนหน่วยงาน ภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ทำให้คณะผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ถึงรูปแบบ สภาพปัญหา และความ สอดคล้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

นอกจากนี้ ด้านการเรียนการสอนของนักศึกษา รุ่นที่ 13 อยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงเป็นการศึกษาในระบบออนไลน์ แต่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และผ่านพ้นไปได้ด้วยดี เพราะการบริหารจัดการของผู้บริหาร ผู้อำนวยการหลักสูตร และเจ้าหน้าที่ ของสถาบันพระปกเกล้าที่เกี่ยวข้องทุกท่าน และที่สำคัญคือผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรที่สนับสนุนในการศึกษา รวมถึงเพื่อน ๆ นักศึกษากลุ่มที่ 7 ได้ช่วยกันคิด ทำ เสนอแนะ เพื่อให้เอกสารการศึกษาเล่มนี้สำเร็จตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ คณะผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวมา ไว้ ณ ที่นี้

นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13 กลุ่มที่ 7
สถาบันพระปกเกล้า
วันที่ 18 มีนาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ข้อความคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	4
2.1 ความหมายและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล	4
2.1.1 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล	4
2.1.2 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล	6
2.1.3 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล	9
2.2 แนวคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	11
2.2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	11
(1) แนวความคิดทั่วไปว่าด้วยการคุ้มครองส่วนบุคคล	11
(2) แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล	13
(3) แนวความคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล	14
2.2.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	15

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

(1) หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกรอบขององค์การระหว่างประเทศ	15
(2) หลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย	17
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	20
3.1 วิธีการศึกษา	20
3.2 การเก็บรวบรวม	20
3.3 เครื่องมือการศึกษา	21
3.4 การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 ผลการศึกษา	23
4.1 แนวคิดและหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562	23
4.1.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562	23
4.1.2 เปรียบเทียบแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	52
4.2 การดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	54
4.3 สภาพปัญหาและข้อจำกัดที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้	
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562	
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	69
4.3.1 ปัญหาเรื่องการขอความยินยอม	69
4.3.2 ปัญหาเรื่องการแจ้งวัตถุประสงค์	70
4.3.3 ปัญหาเรื่องการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล	71
4.3.4 ปัญหาเรื่องมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม	72
4.4 แนวทางในการแก้ปัญหา	73
4.4.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการขอความยินยอม	
การแจ้งวัตถุประสงค์ และการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล	73

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.4.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมาตรการ	
รักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม	76
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	78
5.1 บทสรุป	78
5.2 ข้อเสนอแนะ	79
5.2.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	79
5.2.2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	81
บรรณานุกรม	82
ประวัติผู้ศึกษา	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาพรวม	53
2 แสดงประเภทข้อมูลส่วนบุคคล การขอความยินยอม และวัตถุประสงค์ในดำเนินการของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล	64

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับบุคคลที่ทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในหลายประเทศ เช่น ในสหภาพยุโรป และเอเชีย จึงให้ความสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (Personal Data Protection Act : PDPA) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 อย่างไรก็ตามได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศขยายระยะเวลาใช้บังคับออกไป โดยจะครบกำหนดและมีผลบังคับพระราชบัญญัติในวันที่ 1 มิถุนายน 2565 หลักการของ PDPA คือ คุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลไม่ให้ถูกล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บรวบรวม ใช้ เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล ต้องนำ PDPA ไปปรับใช้ หากไม่ปฏิบัติตามแล้ว อาจถูกลงโทษทางกฎหมายทั้งทางแพ่ง ทางอาญาและทางปกครองได้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหน่วยงานภายในซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งของสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่มาติดต่อราชการกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยแต่ละหน่วยงานมีรูปแบบการเก็บรวบรวม ใช้ เผยแพร่แตกต่างกันไป เช่น การจัดเก็บในรูปแบบเอกสาร และรูปแบบไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งข้อมูลบางส่วนถูกการจัดเก็บอยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูล (Data Base) ที่ยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งจะมีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดและการรั่วไหลทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

โดยคณะผู้ศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญรุ่นที่ 13 กลุ่มที่ 7 เล็งเห็นถึงสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและความสำคัญของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย ดังนั้น จึงต้องมีแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลภายใน

องค์การทั้งการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยที่ได้มาตรฐานและความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
2. เพื่อศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาหรือข้อจำกัดในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาหลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา สำนักบริหารงานกลาง สำนักการประชุม สำนักกรรมาธิการ 1 สำนักกรรมาธิการ 2 สำนักกรรมาธิการ 3 สำนักรักษาความปลอดภัย สำนักสารสนเทศ สำนักวิชาการ (หอสมุดรัฐสภา) และสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ทั้งเอกสารปฐมภูมิ (Primary Document) ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของทั้งไทยและต่างประเทศ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Document) โดยวิธีการสืบค้นจากวิทยานิพนธ์ เอกสารงานวิจัย บทความวิชาการ และข้อมูลจากสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้คณะผู้ศึกษายังใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มประชากรเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเท็จจริง จากกลุ่มตัวอย่างประชากรถึงรูปแบบการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลว่ามีสภาพเป็นเช่นไร ดำเนินการอย่างไร

จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive and Analytical Method) เพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และแนวทางการดำเนินการที่ควรจะเป็นและถูกต้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และเสนอเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
2. ทำให้ทราบสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
3. ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีแนวทางในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

บทที่ 2

ข้อความคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การศึกษา เรื่อง แนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาความหมายและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล และการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำไปสู่การศึกษาแนวคิดและหลักกฎหมายที่ต้องมีขึ้นเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และแนวทางการดำเนินที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.1 ความหมายและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

สิ่งใดที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐธรรมนูญ และกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาความหมายและลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนว่าหมายถึงสิ่งใดและมีลักษณะอย่างไร เพื่อจะได้นำไปสู่การปรับให้เข้ากับการคุ้มครองตามหลักกฎหมาย

2.1.1 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information) มีการให้ความเห็นไว้หลากหลายเนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายกว้าง ในการกำหนดคำนิยามของคำนี้ คณะผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมแหล่งข้อมูลของประเทศไทยที่ได้ให้ความหมายของคำนิยามหรือความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลใน มาตรา 32 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำความผิดเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

ส่วนหนึ่งของคำปรารภในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ประสงฆ์จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นโดยถือว่าการมี

สิทธิเสรีภาพเป็นหลัก การจำกัดตัดสิทธิเสรีภาพเป็นข้อยกเว้น แต่การใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เพื่อคุ้มครองส่วนรวม จึงเป็นหลักการที่มาในการบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญก็ได้ให้ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลว่าหมายความว่าความถึงอะไร ครอบคลุมประเด็นใดบ้าง แต่เมื่อพิจารณาทั้งมาตรา 32 พอจะพิจารณาได้ว่าหมายถึง สิ่งที่มีลักษณะที่จะบ่งชี้ไปถึงตัวบุคคลได้ ทั้งในเรื่องความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นครอบครัวที่ซึ่งจะสื่อถึงตัวบุคคลได้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์ในการประกาศใช้กฎหมาย คือ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง และเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคง ประชาชนมีโอกาสรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเปิดเผยหรือไม่อาจเปิดเผยซึ่งเป็นการกำหนดเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติให้ชัดเจนและเพื่อเป็นการคุ้มครองการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ใน มาตรา 4 “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึก ลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

จากความหมายของคำว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ว่าหมายถึงข้อมูลที่สามารถเจาะจงตัวบุคคลได้ โดยยกตัวอย่างประกอบด้วย และหากนำไปปรับใช้กับคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ก็จะทำให้การปรับใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะทำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ เพราะข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลหรือแสดงตัวตนของบุคคล และเป็นสิ่งสำคัญหรือเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านธุรกิจ¹ แต่ในปัจจุบันมีการ

¹ สุพิศ ประณีตพลกรัง ,(2563) ,**การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล** ,กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติธรรม , หน้า 1.

นำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะเป็นการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนบุคคลมากขึ้น รัฐจึงได้ตรากฎหมายในเรื่องนี้เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน มาตรา 6 “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ และคำว่า “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา

ตามคำนิยามในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แม้จะเริ่มเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลต้องเป็นข้อมูลที่สื่อหรือทำให้รู้ได้ถึงตัวบุคคลซึ่งบุคคลธรรมดา บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่รวมถึงบุคคลที่ถึงแก่กรรมไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตามไม่มีการยกตัวอย่างให้เห็นว่าข้อมูลส่วนบุคคลมีประเภทอะไรบ้าง ดังนั้น จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายประกอบอื่น หรือจากการตีความของศาลเมื่อกรณีที่เป็นข้อพิพาทไปสู่การพิจารณาตีความของศาลในอนาคต

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เพียงแต่กำหนดหลักการให้มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งหมายถึงเฉพาะถึงบุคคลธรรมดาแต่อาจจะยังไม่ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากนัก แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จะเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นว่า ข้อมูลส่วนบุคคล คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่ทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ สกุล เพศ ที่อยู่และช่องทางการติดต่อ ข้อมูลการศึกษา ข้อมูลฐานะทางการเงิน ข้อมูลประวัติสุขภาพ ข้อมูลประวัติอาชญากรรม หรือข้อมูลประวัติการทำงาน ซึ่งปรากฏชื่อ เลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ และรวมถึงแผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่ายของผู้นั้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถึงแก่กรรม

2.1.2 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดอ่อน² ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา

² ฌานีป ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน , หน้า 3.

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้แยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคลเป็น 2 ประเภทและยกตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว³ไว้ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Non-sensitive data) คือ ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคลนั้นออกจากบุคคลอื่นได้ เช่น

- (1) ชื่อ - ชื่อสกุล หรือชื่อเล่น
- (2) เลขหมายหรือเลขรหัส เช่น
 - เลขประจำตัวประชาชน
 - เลขหนังสือเดินทาง
 - เลขบัตรประกันสังคม
 - เลขใบอนุญาตขับขี่
 - เลขประจำตัวผู้เสียภาษี
 - เลขบัญชีธนาคาร
 - เลขบัตรเครดิต

การเก็บเป็นภาพสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่น ๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลข้างต้นย่อมสามารถใช้ระบุตัวบุคคลได้โดยตัวมันเอง จึงถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

- (3) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร เช่น ที่อยู่ อีเมล เลขโทรศัพท์
- (4) ข้อมูลอุปกรณ์หรือเครื่องมือ เช่น
 - IP address
 - MAC address
 - Cookie ID
- (5) ข้อมูลทางชีวมิติ (Biometric) เช่น
 - รูปภาพใบหน้า
 - ลายนิ้วมือ
 - फिल्मเอกซเรย์
 - ข้อมูลสแกนม่านตา

³ ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,(2562) ,Thailand Data Protection Guidelines 2.0 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ,หน้า 26

- ข้อมูลอัตลักษณ์เสียง

- ข้อมูลพันธุกรรม

(6) ข้อมูลระบุทรัพย์สินของบุคคล เช่น

- ทะเบียนรถยนต์

- โฉนดที่ดิน

(7) ข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงไปยังข้อมูลข้างต้นได้ เช่น

- วันเกิดและสถานที่เกิด

- เชื้อชาติ สัญชาติ

- น้ำหนัก ส่วนสูง

- ข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ (location)

- ข้อมูลการแพทย์

- ข้อมูลการศึกษา

- ข้อมูลทางการเงิน

- ข้อมูลการจ้างงาน

(8) ข้อมูลหมายเลขอ้างอิงที่เก็บไว้ในไมโครฟิล์ม แม้ไม่สามารถระบุไปถึงตัวบุคคลได้ แต่หากใช้ร่วมกับระบบดัชนีข้อมูลอีกระบบหนึ่งก็จะสามารถระบุไปถึงตัวบุคคลได้ ดังนั้น ข้อมูลในไมโครฟิล์ม จึงเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

(9) ข้อมูลการประเมินผลการทำงานหรือความเห็นของนายจ้างต่อการทำงานของลูกจ้าง

(10) ข้อมูลบันทึกต่าง ๆ ที่ใช้ติดตามตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เช่น log file

(11) ข้อมูลที่สามารถใช้ในการค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลอื่นในอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data)⁴

คือ ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ๆ ที่มีความเปราะบางหรืออ่อนไหว ในการเปิดเผยให้บุคคลอื่นได้ทราบ⁵ เช่น

⁴ ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,(2562) ,Thailand Data Protection Guidelines 2.0 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล,หน้า 28.

⁵ คณาธิป ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,รายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน , หน้า 34.

- (1) เชื้อชาติ
- (2) เผ่าพันธุ์
- (3) ความคิดเห็นทางการเมือง
- (4) ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา
- (5) พฤติกรรมทางเพศ
- (6) ประวัติอาชญากรรม
- (7) ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ หรือข้อมูลสุขภาพจิต
- (8) ข้อมูลสภาพแรงงาน
- (9) ข้อมูลพันธุกรรม
- (10) ข้อมูลชีวภาพ หมูโลहित
- (11) ข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนด

2.1.3 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความหมายของคำว่า ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้ความหมายว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และให้ความหมายคำว่า ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้ความหมายว่าบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากความหมายทั้งสองคำข้างต้นพอจะทำให้เห็นความหมายของคำว่า การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแต่มีหน้าที่อันเกิดจากคำสั่งหรือได้กระทำในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้ตามกฎหมายของสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation : GDPR) ได้ให้ความหมายของคำว่าประมวลผลข้อมูล (Processing) ในข้อบัญญัติ Article 4(2) “Definitions processing means any operation or set of operations which is performed on personal data or on sets of personal data, whether or not by automated means, such as collection, recording, organization, structuring, storage, adaptation or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure by transmission, dissemination or otherwise making available,

alignment or combination, restriction, erasure or destruction.” การประมวลผล หมายถึงการดำเนินการทั้งในลักษณะการดำเนินการตามปกติและในลักษณะชุดของการดำเนินการ ที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลหรือชุดของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะด้วยวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ เช่น การรวบรวม การบันทึก การจัดระเบียบโครงสร้าง การจัดเก็บ การปรับหรือการเปลี่ยนแปลง การสืบค้น การให้คำปรึกษา การใช้ การเปิดเผย โดยการส่งผ่าน การเผยแพร่ หรือการทำให้พร้อมใช้งาน การจัดตำแหน่งหรือการรวมกัน การจำกัด การลบหรือการทำลาย

กรณีความหมายของคำว่า การประมวลผลข้อมูล เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะเห็นได้ว่ามีขอบเขตอยู่เฉพาะ การเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผย ซึ่งแคบกว่าความหมายตามกฎหมายของสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation : GDPR) ที่ครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการเก็บ การรวบรวม การจัดระเบียบโครงสร้าง การปรับหรือการเปลี่ยนแปลง การสืบค้น การใช้ การเปิดเผยหรือเผยแพร่ รวมถึงการลบหรือการทำลายซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ก็ไม่ได้ให้ความหมายของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยว่ามีความหมายหรือความมุ่งหมายในการบังคับเพียงใด

เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำว่า การประมวลผลข้อมูลทั้งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายของสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation : GDPR) ทำให้เห็นถึงรูปแบบการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล 2 รูปแบบ คือ⁶

รูปแบบที่ 1 การประมวลผลข้อมูลโดยตรง (Non-automated Data Processing) เป็นวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้คำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยการวางโครงสร้างหรือรูปแบบของข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตัวผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเอง เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ ค้นคว้าข้อมูล เช่น การบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลในสมุดทะเบียน หรือบันทึกในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นพื้นฐาน เช่น word excel

รูปแบบที่ 2 การประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Automate Data Processing) เป็นวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้คำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยการนำหรือใช้อุปกรณ์ช่วยในการประมวลผล เช่น โปรแกรม

⁶ อนุพร วิริยะลัทปะ , (2562) ,ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562: ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39 ,วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต , หน้า 30 – 31.

คอมพิวเตอร์ การเก็บรักษาข้อมูลบนเซิร์ฟเวอร์ การเก็บรวบรวม บันทึก จัดตำแหน่งของข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบของเครื่องมือช่วยค้นหาข้อมูล (Search Engine) ในระบบอินเทอร์เน็ต

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ถือว่าเป็นกิจกรรมหรือการดำเนินการที่มีความสำคัญต่อข้อมูลส่วนบุคคล เพราะเป็นการกระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงและความใกล้ชิดกับข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมาก ทั้งการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย โดยบุคคลหรือนิติบุคคล โดยต้องเป็นการดำเนินการภายใต้คำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ รูปแบบการประมวลผลข้อมูลโดยตรงและการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยอัตโนมัติ จึงเห็นได้ชัดว่าบทบาทของการประมวลผลข้อมูลนั้นมีความสำคัญอย่างมากและเป็นจุดเสี่ยงต่อการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล หรือการนำข้อมูลไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือปราศจากความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจึงต้องมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

2.2 แนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาในหัวข้อก่อนนี้ทำให้ได้ทราบความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล และความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล ในหัวข้อนี้จึงได้ศึกษาแนวคิดและหลักกฎหมายที่ได้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ในหัวข้อนี้ คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือส่วนบุคคล และเหตุที่สามารถแทรกแซงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญที่ต้องมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การเคารพสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือส่วนบุคคล และเหตุแห่งความจำเป็นที่รัฐจะแทรกแซงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล

(1) แนวความคิดทั่วไปว่าด้วยการคุ้มครองส่วนบุคคล

แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะสะท้อนออกมาในรูปของกฎหมาย ทั้งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ โดยแต่ละประเทศก็ต่างมีขอบเขตการบังคับใช้แตกต่างกันออกไปในเรื่องของขอบเขตการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งในลักษณะความหมายอย่างกว้างและความหมายอย่างแคบ⁷ แนวความคิดในการมีกฎหมายคุ้มครอง

⁷ ฌานีปี ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน , หน้า 34

ข้อมูลส่วนบุคคลเกิดขึ้นจากแนวคิดที่ต้องการรักษาดุลยภาพระหว่างเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร สิทธิในความเป็นส่วนตัวและความมั่นคงของรัฐและการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลให้เป็นระบบ⁸ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy) คุ้มครองเสรีภาพของบุคคล จึงได้ให้สิทธิบุคคลธรรมดาที่จะมีส่วนร่วมตัดสินใจ บริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลผ่านกระบวนการให้ความยินยอม (Consent) ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection) คือ มาตรการทั้งที่เป็นกฎหมายและไม่เป็นกฎหมายในการคุ้มครองบุคคลจากความเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล⁹

ประเทศต่าง ๆ ที่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แม้จะนิยามความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ต่างกัน แต่มีความมุ่งหมายที่คล้ายกันคือ ข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ หรือบ่งชี้เฉพาะ (Identify) บุคคลใดบุคคลหนึ่งออกจากบุคคลอื่นได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติทางพันธุกรรม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ข้อมูลเชิงพฤติกรรม ข้อมูลที่รัฐกำหนดให้บุคคลเพื่อป้องกันตัวบุคคล¹⁰

สำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย เริ่มต้นเมื่อประเทศไทยได้ร่วมออกเสียงรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR) ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ และได้ออกกฎหมายภายในเพื่อรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้ในกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538¹¹ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่อ ๆ มา

⁸ ญฐพร วิริยะลัภยะ ,(2562) ,ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562: ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39 ,วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต , หน้า 20.

⁹ สุธิตินันท์ ศรีราชภูกร ,(2561) ,ความยินยอมในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,หน้า 41.

¹⁰ คณาธิป ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน , หน้า 32 – 34.

¹¹ ญฐพร วิริยะลัภยะ ,(2562) ,ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562: ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39 ,วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต , หน้า 20.

พฤติกรรมหรือการดำเนินการตามกรอบแนวคิดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จะส่งผลกระทบต่อข้อมูลส่วนบุคคล แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 การเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะที่ 2 คือ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะที่ 3 คือ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล¹² สำหรับประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดพฤติกรรมหรือการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ประการที่ 2 การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ประการที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 วางกรอบการคุ้มครองที่คล้ายคลึงกับแนวคิดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม การที่รัฐต่าง ๆ ได้สร้างกฎหมายเพื่อรองรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ล้วนได้นำแนวความคิดเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นพื้นฐานการตรากฎหมาย ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

(2) แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล มีการให้ความหมายโดยทั่วไปไว้ว่า คือ สภาพที่ปราศจากการสนใจ การล่วงล้ำ หรือการแทรกแซงจากสาธารณะในการกระทำหรือการตัดสินใจ โดยมีการแบ่งสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลไว้ 2 ประเภท คือ สิทธิในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนโดยปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก และสิทธิในการตัดสินใจในการสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนไปยังบุคคลอื่นหรือไม่อย่างไร

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลตามแนวความคิดในเชิงกฎหมาย ถือว่าเป็นสิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรมซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยกฎหมาย หรือสถานภาพใด ๆ สิทธิของบุคคลเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการเริ่มมีสภาพบุคคล ในมุมมองของนักกฎหมายธรรมชาติอาจมองว่าสิทธิเป็นสิ่งที่เกิดและมีขึ้นอยู่โดยธรรมชาติ มีลักษณะเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน คือ เป็นสิทธิที่มีอยู่ในมนุษย์ตั้งแต่เกิดมาโดยไม่ต้องทำอะไรสักอย่างเพื่อให้ได้สิทธินั้นมา ในส่วนของฝ่ายกฎหมายบ้านเมืองสิทธิที่เกิดขึ้นจากการมีกฎหมายของรัฐบัญญัติรับรองไว้

หากพิจารณาสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลในเชิงสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาจะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งหมายความว่า การที่มนุษย์จะอยู่ในสังคมได้จะต้องมีเกียรติและศักดิ์ศรี และสิ่งที่ช่วยดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีนั้นก็คือ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนบุคคลหรือสิทธิ

¹² คณาธิป ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน , หน้า 32 – 34.

ความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิที่จะอยู่โดยปราศจากการล่วงล้ำในรูปแบบต่าง ๆ สิทธิที่จะแยกตัวออกมาจากการถูกล่วงล้ำ แนวคิดเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในเชิงสังคมวิทยาและมานุษยวิทยานับมองถึงขั้นที่ว่า บุคคลที่ถูกล่วงล้ำสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วยความประสงค์ของบุคคลอื่นถือว่าการถูกทำให้เกียรติยศ ศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ลดน้อยถอยลงด้วย¹³

(3) แนวความคิดการแทรกแซงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายทั้งกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ในบางครั้งรัฐในฐานะผู้ปกครอง อาจมีความจำเป็นเข้าแทรกแซงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล ซึ่งการแทรกแซงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของรัฐนั้นในบางครั้งย่อมเป็นการแทรกแซงในข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามการที่รัฐจะเข้าแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ต้องพิจารณาหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็น มีความสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนหรือหลักห้ามมิให้กระทำเกินกว่าเหตุ ซึ่งไม่อาจกระทำการในลักษณะดังกล่าวตามอำเภอใจได้ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน จะกระทำได้เมื่อมีเหตุผลหรืออำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น ไม่ให้ถูกบุคคลอื่นใช้สิทธิและเสรีภาพมาล่วงเกิน ดังที่กล่าวไว้ว่าสิทธิเสรีภาพของบุคคลหนึ่งย่อมมีข้อจำกัดอยู่ที่สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น¹⁴
2. การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพื่อความมั่นคงของรัฐและความสามารถในการทำหน้าที่ของรัฐ
3. เพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งหมายถึง การที่รัฐต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่

¹³ คณาธิป ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน, หน้า 10 - 22

¹⁴ อนุพร วิริยะลัทปะ ,(2562) ,ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562: ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39, หน้า 15

2.2.2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อข้างต้นว่าแนวคิดของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้สะท้อนออกมาในรูปแบบของกฎหมายซึ่งมีทั้งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ ในหัวข้อนี้จึงศึกษาหลักกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของประเทศไทย

(1) หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกรอบขององค์การระหว่างประเทศ

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือส่วนบุคคล เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติทันทีที่มนุษย์คนนั้นถือกำเนิดขึ้นมา มิใช่สิทธิที่ก่อตั้งขึ้นโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด สิทธิดังกล่าวจึงเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่งที่บุคคลได้มาเพราะได้เกิดขึ้นเป็นมนุษย์ องค์การระหว่างประเทศจึงเข้ามามีบทบาทที่จะวางหลักการ กรอบกติกาในลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศ¹⁵ เพื่อคุ้มครองสิทธิดังกล่าวของมวลมนุษยชาติ

เอกสารการศึกษาเล่มนี้ คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศเฉพาะของสหภาพยุโรป (EU) คือ สนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (European Convention on Human Rights) ซึ่งเป็นที่มาของกฎระเบียบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับที่ 2016/679 (Regulation (EU) 2016/679) (General Data Protection Regulation : GDPR) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป EU

(ก) สนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (European Convention on Human Rights : ECHR)

สนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (European Convention on Human Rights : ECHR) เป็นกฎหมายที่พัฒนาขึ้นในยุคที่ไม่มีทั้งคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ต่อมาการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อมวลมนุษย ในขณะเดียวกันก็กระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนเช่นเดียวกัน¹⁶ โดยมีบทบัญญัติคุ้มครองในมาตรา 8 ที่วางหลักการว่า

¹⁵ คณาธิป ทองรวีวงศ์ ,คำอธิบายหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ,หน้า 5 ,2564.

¹⁶ ณัฐพร วิริยะลัทพะ , (2562) ,ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562: ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39, หน้า 12.

บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัยและการติดต่อสื่อสาร และรัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซงสิทธิดังกล่าว เว้นแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมาย และเป็นความจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยเพื่อผลประโยชน์ทางความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยของสาธารณะ หรือเพื่อความผาสุกทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อป้องกันจลาจล หรืออาชญากรรม เพื่อป้องกันสุขภาพ หรือศีลธรรม หรือเพื่อป้องกันสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

(ข) กฎระเบียบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ฉบับที่ 2016/679 (Regulation (EU) 2016/679) (General Data Protection Regulation : GDPR)

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปเกิดขึ้นมาจากอนุสัญญาของสภายุโรป (The Council of Europe) โดยให้สหภาพยุโรปจัดให้มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อเป็นการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน จึงได้มีการประกาศใช้กฎระเบียบการคุ้มครองข้อมูลทั่วไป (The General Data Protection Regulation หรือ GDPR) เพื่อเป็นแนวทางในการร่างกฎหมายของประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป ซึ่งวางหลักการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ 7 ประการ คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรม ในลักษณะที่โปร่งใส ต่อเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เรียกว่า หลักความชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรมและโปร่งใส (Lawfulness, Fairness and Transparency)
2. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีความชัดเจน และชอบด้วยกฎหมาย และไม่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวัตถุประสงค์ที่ไม่อาจยอมรับได้ เว้นแต่ เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์หรือสถิติ เรียกว่า หลักการจำกัดวัตถุประสงค์ (Purpose Limitation)
3. การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่เพียงพอมีความเกี่ยวข้อง และจำกัดเท่าที่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เรียกว่า หลักการลดจำนวนข้อมูล (Data Minimization)
4. ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีความถูกต้อง และเก็บรักษาข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจะต้องได้รับการแก้ไขโดยไม่ชักช้า เรียกว่า หลักความถูกต้องของข้อมูล (Accuracy)
5. ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเก็บรักษาไว้ไม่นานเกินกว่าความจำเป็นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือทางประวัติศาสตร์หรือสถิติ เรียกว่า หลักการจำกัดระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูล (Storage Limitation)

6. การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม รวมถึงการใช้มาตรการทางเทคนิค หรือการจัดระเบียบองค์กรเพื่อป้องกันการประมวลผลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายและป้องกันข้อมูลสูญหายถูกทำลาย หรือถูกทำให้เสียหายโดยไม่ตั้งใจ เรียกว่า หลักความซื่อสัตย์และรักษาความลับ (Integrity and Confidentiality)

7. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่และภาระการพิสูจน์ถึงการปฏิบัติตามหลักการคุ้มครองข้อมูลที่บัญญัติไว้ เรียกว่า หลักความรับผิดชอบ (Accountability)

หลักการทั้ง 7 ประการของกฎระเบียบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (General Data Protection Regulation : GDPR) นับได้ว่าหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบริบทของความเป็นกฎหมายระหว่างประเทศจะมีความเป็นสากลที่มุ่งคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเป็นส่วนตัวของประชาชน เมื่อหลักการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในส่วนของประเทศไทยจึงได้นำหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้ง 7 ประการ มาบัญญัติไว้ในกฎหมายของไทยซึ่งจะศึกษาในหัวข้อต่อไป

(2) หลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย

การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รัฐมีความพยายามผลักดันมาอย่างยาวนาน เพื่อให้ประเทศไทยมีมาตรฐานในการคุ้มครองดูแลอย่างทั่วถึงซึ่งสิทธิความเป็นส่วนตัว และข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญมาโดยตลอด แม้ปัจจุบันประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่บ้างแล้ว หากแต่เป็นเพียงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะบางเรื่อง บางบริบท จึงยังเกิดช่องว่างในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับปัจจุบันได้มีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมากมหาศาล ซึ่งหลายครั้งการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความรำคาญ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การเก็บข้อมูล การใช้ข้อมูล การส่ง หรือการโอนข้อมูลดังกล่าวทำได้โดยง่าย ส่งผลให้มีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์โดยไม่ถูกต้องในปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวมได้¹⁷

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย มีกฎหมายทั้งในระดับรัฐธรรมนูญซึ่งเริ่มมีมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 และกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติที่กำหนดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่บัญญัติห้ามมิให้หน่วยงานรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความ

¹⁷ รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 91/2561 วันศุกร์ที่ 28 ธันวาคม 2561.

ครอบครองโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลเครดิตของบุคคล

จากบริบทดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีความพยายามในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของประชาชนมาโดยตลอด แต่ยังไม่ได้ดำเนินการให้มีกฎหมายกลางที่วางหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จนกระทั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาได้ตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นในปี พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยนอกจากที่มีบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แล้วยังมีบทบัญญัติเฉพาะในเรื่องนี้ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562¹⁸ เหตุผลของการเสนอให้มีกฎหมายฉบับนี้เนื่องจากในปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก จนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะเป็นการละเมิดทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม

ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 คือ เพื่อให้เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ กลไก มาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป¹⁹ จากความมุ่งหมายของการตราพระราชบัญญัติจึงทำให้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นกฎหมายกลาง (General data protection) ที่ใช้เป็นการทั่วไปกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ข้อมูลส่วนบุคคลทั้งการดำเนินการโดยบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล แต่หากองค์กรใดมีกฎหมายควบคุมไว้เป็นการเฉพาะองค์กรนั้นจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะนั้น ๆ ด้วย²⁰

¹⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 69 ก หน้า 52 27 พฤษภาคม 2562.

¹⁹ คณะรัฐมนตรี ,บันทึกเหตุผลประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. , หนังสือที่ นร 0503/42434 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2561.

²⁰ คณาธิป ทองรวีวงศ์ ,คำอธิบายหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ,หน้า 49 ,2564.

สาระสำคัญโดยสังเขปของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีดังนี้²¹

1. กำหนดหลักเกณฑ์กลางในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลบนพื้นฐานสำคัญในการได้รับความยินยอม (consent) จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
2. กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถเข้าถึงและขอรับสำเนา หรือแม้กระทั่งขอถอนความยินยอม ขอให้เคลื่อนย้ายข้อมูล หรือระงับการใช้ชั่วคราว และทำให้ข้อมูลของตนเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้
3. กำหนดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (data controller) และผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (data processor) ซึ่งเป็นผู้ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีหน้าที่สำคัญในการจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม และต้องแจ้งเหตุละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ชักช้า
4. กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่สำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดมาตรการหรือแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนวินิจฉัยปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย
5. เพื่อให้มีการคุ้มครองข้อมูลประชาชนได้อย่างเหมาะสม จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบการกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย รวมทั้งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
6. มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ และเป็นศูนย์กลางข้อมูล และการให้บริการทางวิชาการ รวมทั้งพัฒนาหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่จำเป็น

²¹ รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 91/2561 วันศุกร์ที่ 28 ธันวาคม 2561.

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา เครื่องมือการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาในเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังนี้

3.1.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ทางวิชาการทั้งระดับปฐมภูมิ (Primary Document) และทุติยภูมิ (Secondary Document)

3.1.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลากรซึ่งมีหน้าที่ในการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาดังนี้

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับการบันทึก ตีพิมพ์ เผยแพร่แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

(ก) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ความหมายและลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกรอบขององค์ระหว่างประเทศ ทั้งในรูปแบบหนังสือ ตำรา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(ข) ข้อมูลทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ทั้งความเป็นมาและสภาพปัญหาในการบังคับใช้ ทั้งในรูปแบบหนังสือ ตำรา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.2.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่ในการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย

- (1) บุคลากรของสำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา จำนวน 2 คน
- (2) บุคลากรของสำนักบริหารงานกลาง จำนวน 2 คน
- (3) บุคลากรของสำนักการประชุม จำนวน 2 คน
- (4) บุคลากรของสำนักกรรมาธิการ 1 จำนวน 2 คน
- (5) บุคลากรของสำนักกรรมาธิการ 2 จำนวน 2 คน
- (6) บุคลากรของสำนักกรรมาธิการ 3 จำนวน 2 คน
- (7) บุคลากรของสำนักรักษาความปลอดภัย จำนวน 2 คน
- (8) บุคลากรของสำนักสารสนเทศ จำนวน 2 คน
- (9) บุคลากรของสำนักวิชาการ เฉพาะในส่วนของหอสมุดรัฐสภา จำนวน 2 คน
- (10) บุคลากรของสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จำนวน 2 คน

3.3 เครื่องมือการศึกษา

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคลากรซึ่งมีหน้าที่ในการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล คณะผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครงเพื่อประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากร โดยมีวิธีการจัดทำและกำหนดประเด็นคำถามที่ได้จากการศึกษาหลักวิชาการ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ภายใต้หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบที่ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ประเภทบุคคลและข้อมูลที่หน่วยงานเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล วิธีการเก็บรวบรวม เครื่องมือที่ใช้จัดเก็บข้อมูล

3.3.2 จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์และเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

3.3.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเด็นการสัมภาษณ์

- (1) หน่วยงานของท่านมีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหรือไม่ อย่างไร และเป็นข้อมูลประเภทใด มีอะไรบ้าง
- (2) หน่วยงานของท่านมีการเก็บ รวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ และดำเนินการอย่างไร

(3) การเก็บ รวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคลใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด และหน่วยงานของท่านได้ใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์นั้นหรือไม่

(4) หน่วยงานของท่านได้มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นได้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหรือไม่

(5) การเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หน่วยงานของท่านได้ขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลในการดำเนินการดังกล่าวหรือไม่ และถ้ามีการขอความยินยอมหน่วยงานของท่านดำเนินการอย่างไร รูปแบบใด

3.4 การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและความไม่พร้อมในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาวิเคราะห์และนำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive and Analytical Method) เพื่อให้เห็นถึงแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและความไม่พร้อมในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องแนวคิดหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยศึกษาเชิงคุณภาพ ทั้งการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร คือ บุคลากรซึ่งมีหน้าที่ในการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เห็นสภาพการดำเนินการในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำข้อมูลมาเสนอแนะแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผลการศึกษาดังนี้

4.1 แนวคิดและหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

4.1.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

จากการวิเคราะห์พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะเห็นโครงสร้างสาระหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังนี้

บทบัญญัติทั่วไป

สาระสำคัญในส่วนของบททั่วไป โดยที่มาตรา 3 เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นถึงสถานะความเป็นกฎหมายกลางของพระราชบัญญัติฉบับนี้ และการกำหนดขอบเขตการใช้บังคับ ทั้งขอบเขตเชิงเนื้อหาที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ให้กิจการบางอย่างไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ เช่น กิจการของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยสภานั้น ๆ ซึ่งเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา หรือคณะกรรมการ ขอบเขตเชิงพื้นที่ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 5 โดยให้พิจารณาจากตัวผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลว่าอยู่ในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักร

กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลอยู่ในราชอาณาจักร พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทั้งที่ได้กระทำในและนอกราชอาณาจักร แต่ถ้าผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่นอกราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลที่อยู่ในราชอาณาจักร และเฉพาะกิจการเสนอสินค้าหรือบริการให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร และการเฝ้าติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร

หมวด 1 คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ระบบคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจบริหารจัดการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การออกระเบียบกฎเกณฑ์ การตีความ การวินิจฉัยชี้ขาดประเด็นทางกฎหมาย

การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูล ประเภทของกรรมการที่มีทั้งกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การสรรหาและความรู้ความเชี่ยวชาญของตำแหน่ง ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ

ในประการที่สำคัญ คือ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ข้อ 1 จัดทำแผนแม่บทการดำเนินงานด้านการส่งเสริม และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ข้อ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน ดำเนินกิจกรรมตามแผนแม่บทตามข้อ 1 รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทดังกล่าว

ข้อ 3 กำหนดมาตรการหรือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อ 4 ออกประกาศหรือระเบียบเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อ 5 ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งหรือโอนไปยังต่างประเทศ

ข้อ 6 ประกาศกำหนดข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติ

ข้อ 7 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการตราหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่ใช้บังคับอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อ 8 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกาหรือทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัตินี้อย่างน้อยทุกห้าปี

ข้อ 9 ให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อ 10 ติความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้

ข้อ 11 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดทักษะการเรียนรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่ประชาชน

ข้อ 12 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อ 13 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

หมวด 2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

บทบัญญัติในหมวดนี้ถือว่าเป็นหัวใจหรือเป็นแกนของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพราะเป็นส่วนที่กำหนดถึงหลักความยินยอม หลักการแจ้งวัตถุประสงค์ ในการเก็บรวบรวม การใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 1 บททั่วไป

ในบททั่วไปนี้จะกล่าวถึงบุคคลและหลักการสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject)

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ไม่ได้กำหนดความหมายของคำว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลว่ามีความหมายอย่างไร แต่จะปรากฏคำว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในหลายมาตราเกือบทั้งฉบับ และเมื่อพิจารณาเทียบกับ General Data Protection Regulation (GDPR) หรือข้อกำหนดทั่วไปเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป ก็ไม่ปรากฏคำนิยามเช่นเดียวกัน แต่มีการให้ความหมายไว้โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหราชอาณาจักร

ว่าหมายถึง “บุคคลธรรมดาที่ยังมีชีวิตอยู่ที่ถูกกระบุหรือสามารถถูกระบุได้ด้วยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น”²²

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เมื่อกล่าวถึงคำว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นในแง่ลักษณะสิทธิความเป็นเจ้าของจะไม่ได้หมายความว่ากรรมสิทธิ์ (Ownership) ที่มีต่อทรัพย์สิน แต่จะเป็นลักษณะการคุ้มครองบุคคลที่ข้อมูลนั้นระบุตัวและให้สิทธิบางประการแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะคล้ายกับลักษณะของคำว่าผู้ทรงสิทธิ คือเป็นผู้ทรงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล แม้บุคคลนั้นอาจจะมีหรือไม่มีกรรมสิทธิ์ในข้อมูลนั้นหรือไม่ก็ตาม²³

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล อาจมีนิติสัมพันธ์ตามสัญญาชนิดต่าง ๆ เช่น สัญญาจ้างแรงงาน สัญญาซื้อขาย อย่างไรก็ตามแม้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้แบ่งประเภทความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล แต่เมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์ในเชิงการทำธุรกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภทดังนี้²⁴

ประเภทที่ 1 ความสัมพันธ์ในลักษณะลูกจ้างนายจ้าง ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสถานะเป็นลูกจ้าง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเป็นนายจ้าง

ประเภทที่ 2 ความสัมพันธ์ในลักษณะลูกค้า โดยที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสถานะเป็นลูกค้าของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ประเภทที่ 3 ความสัมพันธ์ในลักษณะคู่ค้า โดยที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ให้บริการเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ ให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูล

ประเภทที่ 4 ความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นตัวแทนจำหน่ายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ประเภทที่ 5 ความสัมพันธ์ในลักษณะพันธมิตรทางธุรกิจของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ประเภทที่ 6 ความสัมพันธ์ในลักษณะผู้มาติดต่อกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ประเภทที่ 7 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีสถานะอื่น ๆ

²² คณาธิป ทองรวีวงศ์, (2564), คำอธิบายหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, หน้า 102.

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 102.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 103.

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Controller)

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Controller) ซึ่งหมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล²⁵ เมื่อพิจารณาความหมายดังกล่าวทำให้เห็นประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูล ดังนี้²⁶

ประเด็นที่ 1 ความเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ต้องการแต่งตั้งหรือได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย แต่เป็นโดยผลของกฎหมายหากเข้าเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 บัญญัติไว้ คือ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 2 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีสถานะทางกฎหมายได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และในส่วนของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นนิติบุคคลไม่จำกัดว่าตั้งขึ้นตามกฎหมายใดทั้งนิติบุคคลชนิดที่เป็นองค์กรธุรกิจที่แสวงหากำไร เช่น บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เช่น มูลนิธิ สมาคม และรวมถึงหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้เป็นนิติบุคคล

ประเด็นที่ 3 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นบุคคลธรรมดา อาจเป็นลักษณะผู้ประกอบการเจ้าของคนเดียว หรือหลายคนก็ได้เพียงแต่ไม่ได้จดทะเบียนจัดตั้งองค์กรธุรกิจนั้นให้เป็นนิติบุคคล

ประเด็นที่ 4 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 5 กรณีมีผู้ให้บริการหลายประเภทที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์และการดำเนินการที่แตกต่างกันจะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และอำนาจการดำเนินการของแต่ละราย นอกจากนี้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ให้บริการสืบค้นข้อมูลซึ่งไม่ได้กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์จากเจ้าของข้อมูลโดยตรงหรือไม่ได้มีนิติสัมพันธ์กับเจ้าของข้อมูลโดยตรง ก็จัดว่าเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

²⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 6.

²⁶ คณาธิป ทองรวีวงศ์, (2564), คำอธิบายหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, หน้า 105 -108.

ประเด็นที่ 6 หน่วยงานภายในขององค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ถือว่าหน่วยงานภายในนั้นเป็นผู้ดำเนินการภายใต้หน้าที่ อำนาจ และนโยบายเพื่อประโยชน์และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น จึงไม่ถือว่าหน่วยงานภายในแต่ละหน่วยเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล แต่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีบทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหลายมาตรา และมีความสอดคล้องกับกฎระเบียบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ฉบับที่ 2016/679 (Regulation (EU) 2016/679) (General Data Protection Regulation : GDPR) ของสหภาพยุโรป ดังนี้

ประการที่ 1 หน้าที่การเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้สอดคล้องกับฐานหรือเหตุที่กฎหมายกำหนด (Legal basis/Lawful ground)

หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ตามหลักการพื้นฐานของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรมและโปร่งใส (Lawfulness, Fairness and Transparency) โดยจะปรากฏในบททั่วไปมาตรา 19 มาตรา 20 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลตาม มาตรา 24 ถึงมาตรา 26 การใช้หรือเปิดเผยตามมาตรา 27 ถึงมาตรา 29 ซึ่งสอดคล้องกับหลักความชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรม และโปร่งใสของ GDPR

ประการที่ 2 หน้าที่เก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัดภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ประกอบด้วย

- การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัดภายใต้วัตถุประสงค์ที่แจ้ง ตามมาตรา 21
- การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็น ตามมาตรา 22
- การดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสมบูรณ์ ตามมาตรา 35
- การทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นระยะเวลาการรักษา ตามมาตรา 37 (3)
- เงื่อนไขของการส่งข้อมูลส่วนบุคคลไปต่างประเทศ ตามมาตรา 28 และมาตรา 29
- การควบคุมให้ผู้ประมวลผลการประมวลผลข้อมูลตามคำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยอาจต้องทำเป็นสัญญาประมวลผลข้อมูล ตามมาตรา 40

หน้าที่ที่กล่าวมามีความสอดคล้องกับหลักจำกัดวัตถุประสงค์ (Purpose limitation) หลักการประมวลข้อมูลที่น้อยที่สุด (Data minimization) หลักการเก็บรักษาข้อมูลอย่างจำกัด (Storage limitation) หลักความซื่อสัตย์และรักษาความลับ (Integrity and Confidentiality) ของ GDPR

ประการที่ 3 หน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Security)

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม ตามมาตรา 37(1) หลักความซื่อสัตย์และรักษาความลับ (Integrity and Confidentiality) ของ GDPR

ประการที่ 4 หน้าที่แจ้งรายละเอียดตามที่กฎหมายบัญญัติแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

การแจ้งรายละเอียดจะมีรูปแบบการแจ้งเป็นเอกสารการแจ้งรายละเอียดคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว จะต้องกระทำต่อข้อมูลอย่างจำกัดภายในวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 23 หน้าที่นี้สอดคล้องกับหลักจำกัดวัตถุประสงค์ (Purpose limitation) ของ GDPR

ประการที่ 5 หน้าที่ปฏิบัติตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสิทธิของเจ้าของข้อมูล ที่กฎหมายรองรับ ตามหมวด 3 ตั้งแต่มาตรา 30 วรรคสอง มาตรา 31 วรรคหนึ่ง มาตรา 32 วรรคสอง มาตรา 34 และมาตรา 37 (3) หน้าที่นี้จะสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบ (Accountability) ของ GDPR

ประการที่ 6 หน้าที่จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และการปฏิบัติตามกฎหมาย

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย และจัดให้มีเอกสารและกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมาย ดังนี้

- การบันทึกการเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ ต่อข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตรวจสอบได้ ตามมาตรา 39

- การจัดให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายในองค์กรของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หากมีกรณีที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 41

หน้าที่นี้จะสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบ (Accountability) ของ GDPR

หลักความยินยอม (Consent)

หลักความยินยอม ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญและเป็นสากลต่อเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหากต้องการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล

ส่วนบุคคล จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้ขอความยินยอมอย่างชัดแจ้งเป็นหนังสือหรือทางระบบอิเล็กทรอนิกส์จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

รูปแบบของการขอความยินยอมโดยชัดแจ้งนั้น ส่วนที่เป็นแบบและข้อความของการขอความยินยอมต้องแยกส่วนออกจากข้อความอื่นอย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจได้โดยง่าย และต้องคำนึงถึงหลักความเป็นอิสระของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลด้วย²⁷

นอกจากนี้การขอความยินยอมจากบุคคลผู้ถูกจำกัดความสามารถตามกฎหมาย เช่น ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ดูแล ดังนี้²⁸

กรณีผู้เยาว์ที่มีอายุยังไม่เกิน 10 ปี ต้องขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์เสมอ

กรณีผู้เยาว์ที่มีอายุเกิน 10 ปีแต่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หากเป็นการใด ๆ ที่ผู้เยาว์สามารถให้ความยินยอมได้โดยลำพัง การนั้น ๆ ต้องขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์

กรณีคนไร้ความสามารถ ต้องขอความยินยอมจากผู้อนุบาล

กรณีคนเสมือนไร้ความสามารถ ต้องขอความยินยอมจากผู้พิทักษ์

หลักการแจ้งวัตถุประสงค์

นอกจากเรื่องการขอความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนหรือในขณะดำเนินการดังกล่าวแล้ว ผู้รวบรวมข้อมูลต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไปด้วย รูปแบบการแจ้งวัตถุประสงค์มีลักษณะเช่นเดียวกับการขอความยินยอม และต้องไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์²⁹

²⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 19.

²⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 20.

²⁹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 19 วรรคสาม.

การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้เท่านั้น จะดำเนินการให้แตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ไม่ได้ เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้ที่สามารถดำเนินการต่างไปจากวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้แต่เดิมได้³⁰

1. ได้แจ้งวัตถุประสงค์ใหม่นั้นให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบและได้รับความยินยอมก่อนเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยแล้ว
2. มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้

ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล³¹ และต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

การแจ้งรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ก่อนหรือในขณะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้³²

1. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมเพื่อนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้หรือเปิดเผย ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ที่ให้ผู้ควบคุมข้อมูลเก็บรวบรวมได้โดยไม่ได้รับความยินยอม³³จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
2. แจ้งให้ทราบถึงกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายหรือสัญญาหรือมีความจำเป็นต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเข้าทำสัญญา รวมทั้งแจ้งถึงผลกระทบที่เป็นไปได้จากการไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคล
3. ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะมีการเก็บรวบรวมและระยะเวลาในการเก็บรวบรวมไว้ ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาดังกล่าวได้ชัดเจน ให้กำหนดระยะเวลาที่อาจคาดหมายได้ตามมาตรฐานของการเก็บรวบรวม
4. ประเภทของบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมอาจจะถูกเปิดเผย

³⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 21.

³¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 22.

³² พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 23.

³³ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 24.

5. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สถานที่ติดต่อ และวิธีการติดต่อในกรณีที่มีตัวแทนหรือเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ให้แจ้งข้อมูล สถานที่ติดต่อ และวิธีการติดต่อของตัวแทนหรือเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

6. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

สิทธิในการถอนความยินยอมที่เคยให้ไว้กับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล³⁴

สิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอมมารรคหนึ่ง³⁵

สิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนจากผู้ครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลและขอให้ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น³⁶

สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน³⁷

สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล³⁸

สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล³⁹

สิทธิร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด⁴⁰

สิทธิร้องเรียนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้⁴¹

³⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 19 วรรคห้า

³⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 30

³⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 31

³⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 32

³⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 33

³⁹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 34

⁴⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 35 มาตรา 36

⁴¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 73

การเก็บรวบรวมข้อมูลต้องได้รับความยินยอม

ในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้แสดงความยินยอมโดยชัดแจ้งซึ่งได้ให้ไว้ก่อนหรือขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เข้ากรณีดังต่อไปนี้⁴²

1. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติซึ่งได้จัดให้มีมาตรการปกป้องที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
2. เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพของบุคคล
3. เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญา หรือเพื่อใช้ในการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญานั้น
4. เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจอธิปไตยมอบให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล
5. เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือของบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
6. เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

การเก็บรวบรวมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น ห้ามเก็บรวบรวมจากแหล่งอื่น เว้นแต่เป็นไปตามกรณีดังต่อไปนี้⁴³

1. ได้แจ้งถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่เก็บรวบรวมและได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
2. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา 24 หรือมาตรา 26

⁴² พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 24.

⁴³ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 25.

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งวัตถุประสงค์ใหม่ตามมาตรา 21 และการแจ้งรายละเอียดตามมาตรา 23 มาใช้บังคับกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องได้รับความยินยอมตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

1. เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบวัตถุประสงค์ใหม่หรือรายละเอียดนั้นอยู่แล้ว
2. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลพิสูจน์ได้ว่าการแจ้งวัตถุประสงค์ใหม่หรือรายละเอียดดังกล่าวไม่สามารถทำได้หรือจะเป็นอุปสรรคต่อการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถิติ ในกรณีนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
3. การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต้องกระทำโดยเร่งด่วนตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
4. เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ซึ่งล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลจากหน้าที่หรือจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและต้องรักษาวัดวัตถุประสงค์ใหม่หรือรายละเอียดบางประการตามมาตรา 23 ไว้เป็นความลับตามที่กฎหมายกำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) ต้องได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้ง

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลอ่อนไหว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดจากการใช้เทคนิคหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการนำลักษณะเด่นทางกายภาพหรือทางพฤติกรรมของบุคคลมาใช้ทำให้สามารถยืนยันตัวตนของบุคคลนั้นที่ไม่เหมือนกับบุคคลอื่นได้ เช่น ข้อมูลภาพจำลองใบหน้า ข้อมูลจำลองม่านตา หรือข้อมูลจำลองลายนิ้วมือ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้⁴⁴

1. เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพของบุคคลซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม

⁴⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 26.

2. เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการคุ้มครองที่เหมาะสมของมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเมือง ศาสนา ประชญา หรือสหภาพแรงงานให้แก่สมาชิก ผู้ซึ่งเคยเป็นสมาชิก หรือผู้ซึ่งมีการติดต่ออย่างสม่ำเสมอกับมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยไม่ได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นออกไปภายนอกมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรนั้น

3. เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะด้วยความยินยอมโดยชัดแจ้งของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

4. เป็นการจำเป็นเพื่อการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย

5. เป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ

- เวชศาสตร์ป้องกันหรืออาชีวเวชศาสตร์ การประเมินความสามารถในการทำงานของลูกจ้าง การวินิจฉัยโรคทางการแพทย์ การให้บริการด้านสุขภาพหรือด้านสังคม การรักษาทางการแพทย์ การจัดการด้านสุขภาพ หรือระบบและการให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่ใช่การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือผู้มีหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไว้เป็นความลับตามกฎหมาย ต้องเป็นการปฏิบัติตามสัญญาระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

- ประโยชน์สาธารณะด้านการสาธารณสุข เช่น การป้องกันด้านสุขภาพจากโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดที่อาจติดต่อหรือแพร่เข้ามาในราชอาณาจักร หรือการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพของยา เวชภัณฑ์ หรือเครื่องมือแพทย์ ซึ่งได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมและเจาะจงเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะการรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคลตามหน้าที่หรือตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

- การคุ้มครองแรงงาน การประกันสังคม หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้มีสิทธิตามกฎหมาย การคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ หรือการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติตามสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

- การศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถิติ หรือประโยชน์สาธารณะอื่น ทั้งนี้ ต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และได้จัดให้มี

มาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

- ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ โดยได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครอง สิทธิขั้นพื้นฐานและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ในกรณีที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมต้อง กระทำภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือได้จัดให้มีมาตรการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ 3 การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ในส่วนที่ 3 การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะมีบทบัญญัติที่กล่าวถึง หลักเกณฑ์การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ขอบเขตการเปิดเผย และการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคล ไปยังต่างประเทศ

(1) การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของ ข้อมูลส่วนบุคคล เช่นเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 27 เว้นแต่เข้ากรณี ที่ไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา 24 หรือมาตรา 26

(2) ขอบเขตการใช้หรือเปิดเผย ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ เพื่อการอื่นใดที่นอกเหนือวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการขอรับข้อมูล ส่วนบุคคลนั้น ตามมาตรา 27 วรรคสอง

(3) การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ มีเงื่อนไขว่าประเทศปลายทาง หรือองค์การระหว่างประเทศผู้รับข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอกับ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ (Appropriate safe guards) ตามมาตรา 28

หมวด 3 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจสู่ผลกระทบต่อสิทธิและ เสรีภาพส่วนบุคคล และสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงกำหนดให้ สิทธิกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้หลายประการ และขณะเดียวกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูล ส่วนบุคคลที่ต้องดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

1. สิทธิในการถอนความยินยอมที่เคยให้ไว้กับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล⁴⁵

การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลผู้ควบคุมข้อมูลจะกระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถถอนความยินยอมเมื่อใดก็ได้ และการถอนความยินยอมต้องกระทำได้อย่างง่าย เว้นแต่ถูกจำกัดสิทธิในการถอนความยินยอมโดยกฎหมาย หรือเป็นสัญญาที่เป็นประโยชน์กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม การถอนความยินยอมจะไม่กระทบต่อการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว นอกจากนี้หากการถอนความยินยอมมีผลกระทบต่องเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องใด ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงผลกระทบดังกล่าวด้วย

2. สิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม⁴⁶

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตน และขอรับสำเนาข้อมูลจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าถึงหรือได้รับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ชักช้าและต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่ได้รับคำขอ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะปฏิเสธได้เพียงกรณีเป็นเหตุตามกฎหมาย คำสั่งศาล หรือจะเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ ซึ่งต้องมีความชัดเจนในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลอย่างสมดุล ไม่กระทบต่อข้อมูลส่วนอื่น ๆ หรือของบุคคลอื่น ไม่สร้างภาระกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเกินสมควร⁴⁷

⁴⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 19 วรรคห้า.

⁴⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 30.

⁴⁷ หนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) 0007/1171 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2562.

3. สิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนจากผู้ครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลและขอให้ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น⁴⁸

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเองจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และเป็นหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านหรือใช้งานโดยทั่วไปได้ด้วยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ทำงานได้โดยอัตโนมัติและสามารถใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ด้วยวิธีการอัตโนมัติ และเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลยังมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1) ขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบดังกล่าวไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นเมื่อสามารถทำได้ด้วยวิธีการอัตโนมัติ

(2) ขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบดังกล่าวไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นโดยตรง เว้นแต่โดยสภาพทางเทคนิคไม่สามารถทำได้

ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอรับได้นั้นต้องเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไว้ หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา 24 (3) หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลอื่นที่กำหนดในมาตรา 24 ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การใช้สิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเองจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล จะใช้กับการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายไม่ได้ หรือการใช้สิทธินั้นต้องไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น กรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลปฏิเสธคำขอด้วยเหตุผลดังกล่าวจะต้องมีบันทึกการปฏิเสธคำขอพร้อมด้วยเหตุผลไว้ในรายการตามมาตรา 39

4. สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน⁴⁹

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิในการคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน หากเข้ากรณิดังต่อไปนี้

(1) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา 24 (4) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจอรรถที่ได้มอบให้แก่ผู้ควบคุม

⁴⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 31.

⁴⁹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 32.

ข้อมูลส่วนบุคคล หรือ มาตรา 24 (5) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือของบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตามหากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลพิสูจน์ได้ว่า การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้แสดงให้เห็นถึงเหตุอันชอบด้วยกฎหมายที่สำคัญยิ่งกว่า หรือการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลก็ไม่ต้องดำเนินการตามสิทธิคัดค้าน แต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกการปฏิเสธการคัดค้านพร้อมด้วยเหตุผลไว้ในรายการตามมาตรา 39 ด้วย

(2) กรณีที่เป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการตลาดแบบตรง

(3) กรณีที่เป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถิติ เว้นแต่เป็นการจำเป็นเพื่อการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและกรณีเข้าข้อยกเว้นในข้อนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกการปฏิเสธการคัดค้านพร้อมด้วยเหตุผลไว้ในรายการตามมาตรา 39 ด้วย

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิคัดค้านแล้ว ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่สามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อไปได้ และต้องแยกข้อมูลส่วนบุคคลนั้นออกจากข้อมูลอื่นอย่างชัดเจนในทันที เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้แจ้งการคัดค้านให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทราบ

5. สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล⁵⁰

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ลบข้อมูลส่วนบุคคล ทำลายข้อมูลส่วนบุคคล หรือทำให้ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ หากมีเข้ากรณีดังต่อไปนี้

(1) หมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

⁵⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 33.

(2) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป

(3) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 (1) และไม่มีเหตุที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถปฏิเสธคำขอได้ หรือเป็นการคัดค้านตามมาตรา 32 (2)

(4) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับกรณีดังต่อไปนี้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจใช้สิทธิลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลได้

1. เป็นการเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
2. เป็นการเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 24 (1) คือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติ หรือมาตรา 24 (4) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจอธิปไตยได้มอบให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือมาตรา 26 (5) (ก) หรือ (ข) เป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเวชศาสตร์ป้องกันหรืออาชีวเวชศาสตร์ การประเมินความสามารถในการทำงานของลูกจ้าง การวินิจฉัยโรคทางการแพทย์ การให้บริการด้านสุขภาพหรือด้านสังคม การรักษาทางการแพทย์ การจัดการด้านสุขภาพ การให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์

3. การใช้เพื่อการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยต่อสาธารณะและถูกขอให้ลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการทั้งในทางเทคโนโลยีและค่าใช้จ่ายเพื่อให้เป็นไปตามคำขอนั้น โดยแจ้งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับคำตอบในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำขอ

กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามคำขอ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการได้ ซึ่งคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็ได้

6. สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล⁵¹

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ในกรณีต่อไปนี้

(1) เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในระหว่างการตรวจสอบตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอให้ดำเนินการตามมาตรา 36 ซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าจะดำเนินการตามคำร้องขอหรือไม่

(2) เมื่อเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องลบหรือทำลายตามมาตรา 33 (4) คือข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลขอให้ระงับการใช้แทน

(3) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีความจำเป็นต้องขอให้เก็บรักษาไว้เพื่อใช้ในการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย

(4) เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในระหว่างการพิสูจน์เนื่องจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตนตามมาตรา 32 (1) หรือตรวจสอบตามมาตรา 32 (3) เพื่อปฏิเสธการคัดค้านของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 วรรคสาม

กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการระงับการใช้ข้อมูล เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการได้ ซึ่งคณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้

7. สิทธิร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด⁵²

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด แต่ในขณะเดียวกันเป็นสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถตรวจสอบและเรียกร้องให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการให้ถูกต้องเพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

⁵¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 34.

⁵² พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 35 มาตรา 36.

8. สิทธิร้องเรียนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้⁵³

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือประกาศ

การยื่น การไม่รับเรื่อง การยุติเรื่อง การพิจารณา และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยคำนึงถึงการกำหนดให้ไม่รับเรื่องร้องเรียนหรือยุติเรื่องในกรณีที่ผู้มีอำนาจพิจารณาในเรื่องนั้นอยู่แล้วตามกฎหมายอื่นด้วย

หมวด 4 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นการกำหนดเรื่องสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ทั้งหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะ หน้าที่และอำนาจทั่วไป ทุน ทรัพย์สินของสำนักงาน รวมถึงการกำหนดให้คณะกรรมการตามกฎหมายนี้ คือ คณะกรรมการกำกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่มา องค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกำกับฯ หน้าที่และอำนาจของเลขาธิการและการดำเนินการของสำนักงาน เป็นต้น

หมวด 5 การร้องเรียน

การร้องเรียนซึ่งเป็นสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะใช้สิทธิร้องเรียนหากเกิดกรณีกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือประกาศ

ในหมวดนี้จึงกำหนดโครงสร้างของระบบการร้องเรียนเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตั้งแต่การกำหนดให้มีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ การดำเนินการเมื่อมีเรื่องร้องเรียน และหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการบังคับการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁵³ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 73.

หมวด 6 ความรับผิดชอบทางแพ่ง

ในหมวดนี้เป็นการกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องรับผิดชอบ คือ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ความรับผิด

กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้วทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งการกระทำที่เกิดจากการจงใจหรือประมาท เลินเล่อ เว้นแต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่า

- (1) ความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั่นเอง
- (2) เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย⁵⁴

ค่าสินไหมทดแทน

ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องรับผิดชอบ ต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล จะรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ใช้จ่ายไปตามความ จำเป็นในการป้องกันความเสียหายที่กำลังจะเกิดขึ้นหรือระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วด้วย⁵⁵

การคำนวณค่าสินไหมทดแทน พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้นำ หลักการค่าสินไหมเพื่อการลงโทษมาใช้ในการลงโทษทางแพ่งกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือ ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งต่างกับความรับผิดจากเหตุละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พยานซึ่งเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ในกรณีตามกฎหมายนี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจ่ายค่าสินไหมทดแทน เพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกิน สองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น โดยต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับผลประโยชน์ที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคลได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

⁵⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 77.

⁵⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 77 วรรคสอง.

การที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย⁵⁶

อายุความเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลมีสองช่วง คือ

1. กรณีผู้เสียหายรู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ จะมีอายุความสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดชอบ
2. อายุความสูงสุดสิบปีซึ่งนับแต่วันที่มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

หมวด 7 บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีความมุ่งหวังจะให้เกิดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลคุ้มครองเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างแท้จริง จึงได้กำหนดบทลงโทษในกฎหมายไว้ 2 ประเภท คือ โทษทางอาญา เฉพาะความผิดที่มีความร้ายแรง มีความสำคัญ และโทษทางปกครองที่เป็นการกำหนดค่าปรับทางปกครองที่เป็นจำนวนเงินค่อนข้างสูง ที่อาจกระทบสถานะทางการเงินของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ที่จะเป็นการป้องปรามให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย

ส่วนที่ 1 โทษอาญา

บทกำหนดโทษทางอาญาได้กำหนดลักษณะความผิดไว้ 2 ฐานความผิด คือ

1. ฐานฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้ เปิด เผย ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย

ผู้ที่จะเป็นความผิดฐานนี้จะต้องมีฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และมีการกระทำการคือ การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และไม่เข้าข้อยกเว้นที่ไม่ต้องได้รับความยินยอม หรือมีการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลผิดวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ หรือมีการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) ไปยังต่างประเทศ โดยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท

⁵⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, มาตรา 78.

นอกจากนี้ยังมีบทกรณีผู้ควบคุมข้อมูลมีเจตนาพิเศษ คือ กระทำไปเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น จะต้องระวางโทษหนักขึ้น คือ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แต่อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานนี้เป็นการกระทำที่ให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นปัจเจกไม่ได้ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม กฎหมายจึงบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้

2. ฐานเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ล่วงรู้มาจากการปฏิบัติหน้าที่

ผู้ที่กระทำความผิดในฐานความผิดนี้ คือ ผู้ใด ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล เพียงแต่หากผู้นั้นได้ล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และนำไปเปิดเผยแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีเปิดเผยด้วยเหตุดังต่อไปนี้ ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด คือ

- (1) การเปิดเผยตามหน้าที่
- (2) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี
- (3) การเปิดเผยแก่หน่วยงานของรัฐในประเทศหรือต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
- (4) การเปิดเผยที่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือเฉพาะครั้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
- (5) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีต่าง ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

กรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

ส่วนที่ 2 โทษทางปกครอง

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดโทษปรับทางปกครองกับกรณีที่มีการกระทำที่ไม่ร้ายแรง ไม่ถึงขั้นที่จะต้องลงโทษทางอาญา ค่าปรับทางปกครองมีความแตกต่างกับค่าปรับทางอาญา กรณีผู้ต้องคำพิพากษาไม่สามารถชำระค่าปรับได้ โทษปรับทางอาญาจะมีการใช้มาตรการกักขังแทนค่าปรับ แต่โทษปรับทางปกครองหากไม่ชำระค่าปรับจะไม่สามารถใช้มาตรการกักขัง

แทนค่าปรับได้ แต่ใช้การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ทรัพย์สิน ของผู้ถูกลงโทษเพื่อขายทอดตลาดและนำเงิน มาชำระค่าปรับทางปกครอง

กรณีการกระทำความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดผู้ต้องรับผิดโทษทางปกครองไว้ 4 ประเภท คือ

1. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล
2. ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
3. ตัวแทนผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือตัวแทนผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
4. ผู้ใด

โดยกำหนดโทษปรับทางปกครองกับบุคคลแต่ละประเภท ตามลักษณะการฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติ และอัตราโทษปรับทางปกครอง ดังนี้

1. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(1) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ปฏิบัติตามกรณีดังต่อไปนี้

- การแจ้งรายละเอียดการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 23
- ไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้ากรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิขอเข้าถึงและ ขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ตามมาตรา 30 วรรคสี่
- ไม่จัดทำหรือบันทึกการรายการเพื่อการตรวจสอบ ตามมาตรา 39 วรรคหนึ่ง
- ไม่จัดให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมี ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง
- ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือ ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลตามมาตรา 42 วรรคสอง หรือการให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออก จากงานหรือเลิกจ้างเพราะเหตุแห่งการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ตามมาตรา 42 วรรคสาม
- ไม่ขอความยินยอมตามแบบหรือข้อความที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา 19 วรรคสาม
- ไม่แจ้งผลกระทบจากการถอนความยินยอมตามมาตรา 19 วรรคหก
- ไม่แจ้งรายละเอียดตามมาตรา 23 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับกับการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล จากแหล่งอื่นตามมาตรา 25 วรรคสอง

ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

(2) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีดังต่อไปนี้

- เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 21
- การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกินความจำเป็นและวัตถุประสงค์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 22
- เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 24
- เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง ตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง
- ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง หรือได้รับข้อมูลส่วนบุคคลมาจากการเปิดเผยจากแหล่งอื่นหรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมในการเปิดเผย แต่เมื่อได้รับมาแล้วนำไปใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลผิดวัตถุประสงค์ที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้แจ้งไว้กับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแรกที่เปิดเผยให้ ตามมาตรา 27 วรรคสอง
- ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ซึ่งประเทศปลายทางหรือองค์การระหว่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่มีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตามมาตรา 28
- ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิคัดค้านเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย หรือไม่แยกข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกคัดค้านออกจากข้อมูลอื่นอย่างชัดเจนหรือในทันทีเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้แจ้งการคัดค้านให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทราบ ตามมาตรา 32 วรรคสอง
- ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 37 เช่น ไม่จัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม ไม่จัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษา ไม่แจ้งเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแก่สำนักงานภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุ
- ขอความยินยอมโดยการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์

- ไม่ปฏิบัติตามหลักการแจ้งวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 21 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม
ตามมาตรา 25 วรรคสอง

- ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่เป็นไปตามมาตรา 29 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม
ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสามล้านบาท

(3) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดฝ่าฝืน

- เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) เช่น เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 26 วรรคหนึ่งหรือเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมโดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือไม่จัดให้มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตามมาตรา 26 วรรคสาม

- ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง หรือได้รับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) มาจากการเปิดเผยจากแหล่งอื่นหรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมในการเปิดเผย แต่เมื่อได้รับมาแล้วนำไปใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลผิดวัตถุประสงค์ที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้แจ้งไว้กับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแรกที่เปิดเผยให้ ตามมาตรา 27 วรรคสอง

- โอนข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) ไปยังต่างประเทศ ซึ่งประเทศปลายทางหรือองค์การระหว่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่มีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ หรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตามมาตรา 28

- ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) โดยไม่เป็นไปตามมาตรา 29 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม

ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าล้านบาท

2. ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

(1) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดไม่ปฏิบัติ

- ไม่จัดให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของตน ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(ข) การดำเนินกิจกรรมของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย จำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลหรือระบบอย่างสม่ำเสมอ โดยเหตุที่มีข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(ค) กิจกรรมหลักของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 26

- ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออกจางานหรือเลิกสัญญาการจ้างด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามมาตรา 42 วรรคสองหรือให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอื่นได้ แต่หน้าที่หรือภารกิจดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามมาตรา 42 วรรคสาม

ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

(2) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม

- ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น เว้นแต่คำสั่งนั้นขัดต่อกฎหมายหรือบทบัญญัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

(ข) จัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสูญหาย เข้าถึง ใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น

(ค) จัดทำและเก็บรักษาบันทึกการของกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไว้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา 40 โดยไม่มีเหตุอันควรหรือส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่เป็นไปตามมาตรา 29 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม

- ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอยู่นอกราชอาณาจักร ไม่แต่งตั้งตัวแทนของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 37 (5) ประกอบมาตรา 38 วรรคสอง

ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสามล้านบาท

(3) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) ตามมาตรา 26 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม โดยไม่เป็นไปตามมาตรา 29 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าล้านบาท

3. ตัวแทนผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือตัวแทนผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวแทนผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือตัวแทนผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใด

(1) ไม่บันทึกรายการเป็นหนังสือหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและสำนักงานสามารถตรวจสอบได้ ตามมาตรา 39 วรรคหนึ่ง ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 39 วรรคสอง

(2) ไม่จัดให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของตน ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(ข) การดำเนินกิจกรรมของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย จำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลหรือระบบอย่างสม่ำเสมอ โดยเหตุที่มีข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(ค) กิจกรรมหลักของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 41 วรรคสี่

ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

4. ผู้ใด

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญหรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามมาตรา 75 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 76 (1) หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 76 วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท

กระบวนการพิจารณาโทษทางปกครอง

การพิจารณาโทษทางปกครองเป็นอำนาจของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด ขนาดกิจกรรมควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หรือพฤติการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกำหนด

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญมีอำนาจสั่งลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดหรือกรณีที่ไม่เห็นสมควรคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญจะสั่งให้แก้ไขหรือตัดเงินเดือนก่อนก็ได้

กรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง หรือมีแต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองได้ ให้คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ซึ่งถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา และบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้

คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองและคำสั่งในการบังคับทางปกครอง ให้นำความในมาตรา 74 วรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้นำความในมาตรา 74 วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการบังคับทางปกครองตามวรรคสามโดยอนุโลม

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีหลักการที่สอดคล้องกับหลักการตามกฎระเบียบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ฉบับที่ 2016/679 (Regulation (EU) 2016/679) (General Data Protection Regulation : GDPR) หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างเขตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก APEC ทั้งหลักความชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรมและโปร่งใส (Lawfulness, Fairness and Transparency) หลักการจำกัดวัตถุประสงค์ (Purpose Limitation) หลักการลดจำนวนข้อมูล (Data Minimization) หลักความถูกต้องของข้อมูล (Accuracy) หลักการจำกัดระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูล (Storage Limitation) หลักความซื่อสัตย์ และรักษาความลับ (Integrity and Confidentiality) และหลักความรับผิดชอบ (Accountability) ซึ่งจะปรากฏอยู่ในมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัตินี้ โดยเฉพาะที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

หน้าที่ที่สำคัญของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล คือ ในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะกระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) อย่างชัดแจ้ง และการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องเก็บเท่าที่จำเป็น ภายใต้วัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย และได้แจ้งวัตถุประสงค์นั้นให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และที่สำคัญ คือ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ภายใต้

วัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งและได้รับความยินยอมเท่านั้น ในส่วนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็มีสิทธิต่าง ๆ ทั้งการขอตรวจสอบ การแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล การระงับ การยกเลิกความยินยอม การขอให้ทำลายข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายฉบับนี้จึงวางมาตรการต่าง ๆ รวมถึงความรับผิด ซึ่งมีทั้งทางแพ่งในรูปแบบค่าสินไหมทดแทนในเชิงลงโทษ โทษทางอาญาซึ่งมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ และโทษปรับทางปกครอง ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ การไม่ให้มีช่องทางที่ไปละเมิดหรือรบกวนสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น

4.1.2 เปรียบเทียบแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ตามที่คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกรอบขององค์การระหว่างประเทศเฉพาะของสหภาพยุโรป (EU) คือ สนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (European Convention on Human Rights) และกฎระเบียบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ฉบับที่ 2016/679 (Regulation (EU) 2016/679) (General Data Protection Regulation : GDPR) เปรียบเทียบในภาพรวมกับ หลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แสดงได้ในเชิงหลักการแล้วในการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยนั้นไม่ด้อยไปกว่าการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในที่อื่นหรือในสหภาพยุโรป เพราะยึดถือหลักการและมาตรฐานเดียวกัน ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 คือ เพื่อให้เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ กรอบมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่เป็นหลักการทั่วไป จากความมุ่งหมายของการตราพระราชบัญญัติจึงทำให้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นกฎหมายกลาง (General data protection) ที่ใช้เป็นการทั่วไปกับการเก็บ รวบรวม ใช้ เผยแพร่ ข้อมูลส่วนบุคคลทั้งการดำเนินการโดยบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล แต่หากองค์กรใดมีกฎหมายควบคุมไว้เป็นการเฉพาะองค์กรนั้นจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะนั้น ๆ ด้วย ตามหลักการพื้นฐานของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ “ห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่จะมีฐานหรือเหตุแห่งการประมวลผลกำหนดให้ทำได้ตามกฎหมาย” รายละเอียดเป็นไปตามตารางที่ 2 ที่แสดงต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาพรวม

หลักการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของสหภาพยุโรป (The General Data Protection Regulation หรือ GDPR)	หลักการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
1. ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรม ในลักษณะที่โปร่งใสต่อเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เรียกว่า หลักความชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรมและโปร่งใส (Lawfulness, Fairness and Transparency) 2. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีความชัดเจน และชอบด้วยกฎหมาย และไม่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวัตถุประสงค์ที่ไม่อาจยอมรับได้ เว้นแต่ เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถิติ เรียกว่า หลักการจำกัดวัตถุประสงค์ (Purpose Limitation) 3. การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่เพียงพอ มีความเกี่ยวข้อง และจำกัดเท่าที่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เรียกว่า หลักการลดจำนวนข้อมูล (Data Minimization) 4. ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีความถูกต้อง และเก็บรักษาข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจะต้องได้รับการแก้ไขโดยไม่ชักช้า เรียกว่า หลักความถูกต้องของข้อมูล (Accuracy)	1. กำหนดหลักเกณฑ์กลางในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลบนพื้นฐานสำคัญในการได้รับความยินยอม (consent) จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล 2. กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถเข้าถึงและขอรับสำเนา หรือแม้กระทั่งขอถอนความยินยอม ขอให้เคลื่อนย้ายข้อมูล หรือระงับการใช้ชั่วคราว และทำให้ข้อมูลของตนเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้ 3. กำหนดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (data controller) และผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (data processor) ซึ่งเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีหน้าที่สำคัญในการจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม และต้องแจ้งเหตุละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ชักช้า 4. กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่สำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดมาตรการหรือแนวทาง

หลักการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของสหภาพยุโรป (The General Data Protection Regulation หรือ GDPR)	หลักการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
5. ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเก็บรักษาไว้ไม่นานเกินกว่าความจำเป็นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือทางประวัติศาสตร์หรือสถิติ เรียกว่า หลักการจำกัดระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูล (Storage Limitation) 6. การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม รวมถึงการใช้มาตรการทางเทคนิค หรือการจัดระเบียบองค์กรเพื่อป้องกันการประมวลผลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายและป้องกันข้อมูลสูญหายถูกทำลาย หรือถูกทำให้เสียหายโดยไม่ตั้งใจ เรียกว่า หลักความซื่อสัตย์และรักษาความลับ (Integrity and Confidentiality) 7. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่และภาระการพิสูจน์ถึงการปฏิบัติตามหลักการคุ้มครองข้อมูลที่บัญญัติไว้ เรียกว่า หลักความรับผิดชอบ (Accountability)	ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตลอดจนวินิจฉัยปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย 5. เพื่อให้มีการคุ้มครองข้อมูลประชาชนได้อย่างเหมาะสม จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบการกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย รวมทั้งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท 6. มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ และเป็นศูนย์กลางข้อมูล และการให้บริการทางวิชาการ รวมทั้งพัฒนาหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่จำเป็น

4.2 การดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร และมีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ

พนักงานราชการและลูกจ้าง⁵⁷ โดยการทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นหน่วยธุรการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการธิการ ในการศึกษาเรื่องแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงต้องวิเคราะห์กลุ่มประชากรและข้อมูลที่ได้รับมาจากการสัมภาษณ์ว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นที่กลุ่มประชากรเก็บรวบรวมใช้ หรือเปิดเผยเป็นข้อมูลที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือเป็นข้อมูลของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือคณะกรรมการธิการเนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือคณะกรรมการธิการนั้น จะไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งไปที่ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภา มีฐานะเป็นนิติบุคคล⁵⁸ และมีการแบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้⁵⁹

- (1) สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (2) สำนักงานเลขาธิการ ก.ร.
- (3) สำนักบริหารงานกลาง
- (4) สำนักพัฒนาบุคลากร
- (5) สำนักการคลังและงบประมาณ
- (6) สำนักการพิมพ์
- (7) สำนักรักษาความปลอดภัย
- (8) สำนักประชาสัมพันธ์
- (9) สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (10) สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
- (11) สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

⁵⁷ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554, มาตรา 10.

⁵⁸ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554, มาตรา 6.

⁵⁹ ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563, ข้อ 3.

- (12) สำนักวิชาการ
- (13) สำนักสารสนเทศ
- (14) สำนักการประชุม
- (15) สำนักกฎหมาย
- (16) สำนักรายงานการประชุมและตัวเลข
- (17) สำนักกรรมการ 1
- (18) สำนักกรรมการ 2
- (19) สำนักกรรมการ 3
- (20) สำนักภาษาต่างประเทศ
- (21) สำนักนโยบายและแผน
- (22) สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา
- (23) สำนักงบประมาณของรัฐสภา

นอกจากนี้ยังมีส่วนราชการภายในที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย⁶⁰

- (1) กลุ่มตรวจสอบภายใน
- (2) กลุ่มงานประธานรัฐสภา
- (3) กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (4) กลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อพิจารณาประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ต้องมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยสามารถตัดสินใจได้ในนามของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผ่านผู้แทนองค์กร คือ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงมีฐานะเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า

⁶⁰ ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563, ข้อ 4

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

สำหรับหน่วยงานภายในตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563 ไม่ได้ กำหนดให้สำนักต่าง ๆ และกลุ่มงานขึ้นตรงมีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่เป็นผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนภารกิจ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จ กล่าวโดยเฉพาะภารกิจที่ต้องเกี่ยวข้อง กับข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภายในเหล่านี้จะเป็นผู้เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อดำเนินการตามภารกิจแต่ต้องดำเนินการภายใต้คำสั่งหรือในนามของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น หน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรจึงมีสถานะเป็นผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ได้มีการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยส่วนราชการภายในหลายหน่วยงาน แต่ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 10 สำนัก ปรากฏผลจาก การสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานการดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่ม ประชากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

(1) สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา

สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภามีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติ ผู้ป่วยและทะเบียนฐานข้อมูลสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อบันทึกประวัติ ผู้ป่วยและใช้เป็นข้อมูลประกอบการตรวจรักษาของแพทย์ผู้ป่วย มี 3 ประเภท คือ

- ทะเบียนผู้ป่วยซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ ชื่อสกุล ของผู้ป่วย ประวัติการรักษา มีการจัดเก็บ ในรูปแบบแผ่นกระดาษแข็ง (OPD Card)

- ทะเบียนฐานข้อมูลสุขภาพ โดยเก็บข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน และภาพถ่ายของผู้มารับ บริการ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับแพทย์นำไปใช้เพื่อบันทึกประวัติในการตรวจรักษา

- ข้อมูลรายงานการตรวจสุขภาพประจำปี ซึ่งออกโดยโรงพยาบาลบ้านแพ้วในฐานะ ผู้ให้บริการตรวจสุขภาพประจำปี

การจัดเก็บทะเบียนผู้ป่วยจัดเก็บทั้งในรูปแบบเอกสารและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลสุขภาพ โดยสำนักสารสนเทศเป็นผู้ดูแลระบบ สำหรับข้อมูลรายงานการตรวจสุขภาพประจำปี โรงพยาบาลบ้านแพ้ว ทางโรงพยาบาลบ้านแพ้วจะจัดส่งผู้รับบริการโดยตรง

สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภาไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นประวัติการรักษาของผู้ป่วยให้กับบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณทางการแพทย์ เว้นแต่ผู้ป่วยจะมาขอข้อมูลการรักษาของตนเองเป็นการเฉพาะราย

การเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หน่วยงานของสำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา ไม่ได้มีการขอความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้มารับบริการ แต่เป็นการขออนุญาตให้ความยินยอมในเชิงกายภาพ เช่น การขออนุญาตด้วยวาจาจากเจ้าของข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลและถ่ายภาพ และแจ้งวัตถุประสงค์ว่าเพื่อทำทะเบียนผู้ป่วยและประโยชน์ในการรักษา

(2) สำนักบริหารงานกลาง

สำนักบริหารงานกลางมีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ และผู้ช่วยดำเนินงาน ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง คณะทำงานทางการเมืองของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ โดยข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน วัน-เดือน-ปีเกิด ลายมือชื่อ ที่อยู่ วุฒิการศึกษา รูปถ่าย เป็นต้น และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว เช่น ประวัติอาชญากรรม สำเนาหมุ่โลหิต ใบรับรองแพทย์ เป็นต้น เก็บรวบรวมในรูปแบบเอกสารใส่แฟ้มประวัติแยกหมวดหมู่ เนื่องจากจำเป็นต้องใช้เอกสารซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญของทางราชการ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาหมุ่โลหิต วุฒิบัตร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากเอกสารต้นฉบับ และจัดเก็บในระบบบริหารจัดการสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (Human Resources Information System : HRIS) ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลดิบและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ ระดับผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน ระดับผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบระบบงาน ระดับเจ้าของข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการรัฐสภาสามัญ พนักงานราชการและลูกจ้างประจำเพื่อการบริหารงานบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เช่น การจัดทำคำสั่ง การคำนวณวันลาและอายุราชการ การขอรับบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ การจัดทำข้อมูลของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและบุคคลในครอบครัวเพื่อสิทธิสวัสดิการรักษายาบาล การเสนอความเห็นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล เป็นต้น สำหรับข้อมูลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และบุคคลในวงงานรัฐสภานำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่เพื่อการสนับสนุนภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เช่น การตรวจสอบลายมือชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ยื่นเสนอร่างพระราชบัญญัติ ญัตติ และกระทู้ถาม การตรวจสอบลายมือชื่อเข้าประชุมสภาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

สำนักบริหารงานกลางได้เก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยแจ้งวัตถุประสงค์การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่เจ้าของข้อมูลทราบ และเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลส่วนใหญ่ให้ความยินยอมทางพฤตินัยโดยจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ให้แก่สำนักบริหารงานกลางเพื่อใช้งานตามหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายกำหนด มีเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นที่สำนักบริหารงานกลางมีหนังสือขอความยินยอมเป็นหนังสือเพื่อนำข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักบริหารงานกลาง มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่เจ้าของข้อมูล โดยเจ้าของข้อมูลสามารถขอข้อมูลของตนเองได้ ณ กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ สำนักบริหารงานกลาง

เปิดเผยข้อมูลให้แก่หน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น เปิดเผยข้อมูลเชิงสถิติแก่สำนักงานเลขานุการ ก.ร. สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักนโยบายและแผนเพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การวางแผนกำลังคน การบริหารงานบุคคล การพัฒนาและอบรมบุคลากร เปิดเผยข้อมูลชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง หน่วยงานเพื่อนำไปใช้ภารกิจของหน่วยงาน เป็นต้น สำหรับหน่วยงานภายนอกเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจ เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. ศาล คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

(3) สำนักการประชุม

สำนักการประชุมมีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 133 โดยเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ริเริ่มเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่ได้นำมาขึ้นประกอบเป็นหลักฐานในการร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ประกอบด้วย เลขประจำตัวประชาชน ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ โดยไม่ได้มีการแจ้งวัตถุประสงค์โดยชัดแจ้งให้ประชาชนทราบ เว้นแต่ประชาชนจะสอบถาม และในแบบฟอร์มจะระบุข้อความว่า

ใช้สำหรับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเรื่องนั้น ๆ เท่านั้น และไม่มีหลักการขอความยินยอมจากผู้เข้าชื่อนอกกฎหมายเป็นข้อความโดยชัดแจ้ง เป็นเพียงให้ผู้เข้าชื่อนอกกฎหมายลงลายมือชื่อเพื่อเข้าชื่อนอกกฎหมายเท่านั้น

การเก็บ รวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อนอกกฎหมายจัดเก็บในรูปแบบกระดาษและรูปแบบไฟล์เอกสาร อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อนอกกฎหมาย พ.ศ. 2564 กำหนดให้การเข้าชื่อนอกกฎหมายทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ต่อไปในกรรณการรวบรวมและจัดเก็บเอกสารการเข้าชื่อนอกกฎหมายต้องกระทำโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ปัจจุบันยังมิได้ดำเนินการเนื่องจากอยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ในอดีตมีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อนอกกฎหมายซึ่งสิ่งทีประกาศ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ - นามสกุล และที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน แต่ปัจจุบันไม่มีกระบวนการประกาศรายชื่อแล้ว

(4) สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 และสำนักกรรมการ 3

สำนักกรรมการทั้งสามสำนัก มีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ สถานที่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก ประวัติส่วนบุคคล (résumé) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาวุฒิการศึกษา ของคณะกรรมการ กรรมการอนุกรรมการ คณะที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ คณะกรรมการและอนุกรรมการ รวมถึงที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ เพื่อใช้ประกอบการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว การติดต่อประสานงาน การส่งหนังสือราชการ

สำนักกรรมการทั้งสามสำนักจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลทั้งในรูปแบบเอกสารและไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ในระบบคอมพิวเตอร์ และได้มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นเข้าถึงแต่หน่วยงานภายในจะมีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น หมายเลขโทรศัพท์และที่อยู่ ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอนุญาตให้เปิดเผยได้ สำหรับการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลส่วนใหญ่จะเป็นการประสานงานและร้องขอจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการของสภาผู้แทนราษฎร เช่น การแต่งตั้งบุคคล การประชุม การศึกษาดูงาน เป็นต้น

(5) สำนักรักษาความปลอดภัย

สำนักรักษาความปลอดภัย มีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือจัดเก็บข้อมูลประกอบด้วย ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน รูปถ่าย และลายมือชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้รับรองผู้ติดตาม ข้อมูลเกี่ยวกับ

สำเนาทะเบียนรถโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบัตรอนุญาตเข้าพื้นที่บริเวณอาคารรัฐสภา และการจัดทำแผ่นป้ายอนุญาตเข้าออกอาคารรัฐสภาสำหรับติดหน้ารถ

การขอความยินยอมเนื่องจากการเป็นสมาชิกของผู้ประสงค์จะจัดทำบัตรอนุญาตเข้าพื้นที่บริเวณอาคารรัฐสภาและการจัดทำแผ่นป้ายอนุญาตเข้าออกอาคารรัฐสภาจึงถือว่าการยินยอมแล้ว การจัดเก็บเป็นการรวบรวมเอกสารเป็นรายปี สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จัดเรียงตามลำดับหมายเลขประจำตัว และจัดเก็บข้อมูลในแฟ้มเอกสารเป็นหมวดหมู่มีหมายเลขหรือรหัสกำกับเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้น ซึ่งหมายเลขหรือรหัสข้อมูลดังกล่าวเป็นการกำหนดเพื่อใช้งานภายในมีระยะเวลาในการจัดเก็บอยู่ที่ 2 – 4 ปี จากนั้นจะพิจารณาความสำคัญของเอกสารว่าสมควรทำลายหรือไม่ นอกจากนี้ยังได้จัดเก็บข้อมูลเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนจึงไม่มีการเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่น หากจะมีการเปิดเผยข้อมูลจะต้องเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลขอให้เปิดเผยหรือมีเอกสารมอบอำนาจในการขอข้อมูลในแต่ละครั้ง และในบางครั้งจะมีการเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อขอความเห็นชอบ

(6) สำนักสารสนเทศ

สำนักสารสนเทศมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ เช่น ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ e-Mail รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อ่อนไหว (Sensitive Personal Data) เช่น เชื้อชาติ ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลชีวภาพ

การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบ Active Directory: AD และจัดเก็บในรูปแบบ LDAP (Lightweight Directory Access Protocol) โดยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผ่านระบบคอมพิวเตอร์ จัดเก็บภายใน Data Center ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม เพื่อจัดทำทะเบียนประวัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และใช้ยืนยันตัวบุคคลเพื่อเข้าใช้งานระบบงานต่าง ๆ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้บริการ เช่น ระบบ Wi-Fi ระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) และระบบงานอื่น ๆ ที่ต้องใช้งานระบบยืนยันตัวบุคคล (Network Access Control) เพื่อเข้าใช้งานระบบงานนั้น ๆ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดเก็บบนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายติดตั้งภายในห้องอินเทอร์เน็ต Data Center ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และตามวัตถุประสงค์และมีการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานด้านความมั่นคงปลอดภัยโดยไม่มีการเปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลทั่วไปหรือหน่วยงานอื่น

การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ดำเนินการโดยให้กรอกรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลในแบบการขอใช้งานระบบ พร้อมให้ลงนามรับทราบและให้ผู้บังคับบัญชารับรองการขอเข้าใช้งานระบบ เช่น ระบบ Wi-Fi และระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการให้บริการระบบงานหลายระบบที่ต้องมีการ Login เพื่อเข้าสู่งานระบบนั้น ๆ โดยตรวจสอบบัญชีผู้มีสิทธิเข้าใช้งานภายในระบบงานเอง ซึ่งแต่ละระบบงานมีการจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้งานในตัวระบบเอง ทำให้มีการใช้งาน Username และ Password ที่มีความหลากหลาย ไม่เป็นการใช้งานแบบ Single sign on หรือใช้งาน Username และ Password เดียว โดยในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของระบบงานเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บเอง ทำให้การกำหนดรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

(7) สำนักวิชาการ เฉพาะในส่วนของหอสมุดรัฐสภา

หอสมุดรัฐสภามีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Circulation Module ได้แก่ ภาพถ่ายหน้าตรง ชื่อ ชื่อสกุล หมายเลขโทรศัพท์ e-Mail หน่วยงานต้นสังกัด ตำแหน่งของผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ และเพื่อการให้บริการยืม คืน ทรัพยากรสารสนเทศ การเสนอซื้อหนังสือ เป็นต้น โดยผู้ให้บริการทราบถึงการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

การได้มาซึ่งข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1) มีการจัดทำระบบเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลบัญชีผู้ใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อใช้ข้อมูลร่วมกัน

2) ผู้ใช้สมัครสมาชิกผ่านแบบฟอร์มกระดาษ แบบฟอร์มออนไลน์ จากนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและนำข้อมูลเข้าระบบ ยืนยันตัวตน พร้อมทั้งจัดเก็บในฐานข้อมูล สำหรับการแก้ไข หรือลบข้อมูลออกจากระบบ เมื่อผู้ใช้ปรับปรุงข้อมูลที่บัญชีผู้ใช้งานกลางของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อผู้ใช้ร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของหอสมุดรัฐสภา

ข้อมูลทั้งสองส่วน เจ้าหน้าที่ของหอสมุดรัฐสภา สามารถเรียกดู ใช้ข้อมูลเพื่อการให้บริการ และการปฏิบัติงานเท่านั้น และไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นได้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล

ในเรื่องของความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หอสมุดรัฐสภา กล่าวว่าได้รับความยินยอม โดยการกรอกใบสมัครสมาชิก หรือการให้ผู้ใช้บริการเข้ายืนยันตัวตนในระบบออนไลน์ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ในส่วนของ Circulation Module กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะมีการดึงข้อมูลส่วนบุคคลจากระบบงานสารบรรณ

อิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาสร้างฐานข้อมูลในระบบงานห้องสมุดแบบอัตโนมัติ โดยไม่มีการขอความยินยอมอีกหากไม่ยืนยันตัวตนก็ไม่สามารถใช้บริการยืม - คืน ได้

สำหรับสภาพปัญหาหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล พบปัญหาจากการต้องตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากผู้ให้บริการมีการเปลี่ยนหน่วยงาน หมายเลขโทรศัพท์ หรือ e-Mail ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถติดต่อได้ หรือผู้ใช้เองจะใช้บริการผ่านระบบออนไลน์ได้ เนื่องจากข้อมูลไม่ตรงกับฐานข้อมูลของห้องสมุด

(8) สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกรัฐสภา เช่น ชื่อ ชื่อสกุล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนสมรส ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และ e-Mail โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการต่างประเทศการทำหนังสือเดินทางราชการ และการทำวีซ่าเข้าประเทศต่าง ๆ เป็นต้น โดยเก็บเป็นไฟล์เอกสารด้วยการสแกนและเก็บในรูปแบบเอกสารใส่ซองเรียงตามลำดับตัวอักษร เพื่อสะดวกในการค้นหาและนำมาใช้งาน

สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกรัฐสภาตามความสมัครใจ จึงไม่ได้ขอความยินยอมอย่างเป็นทางการหรือเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ได้แจ้งเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูลส่วนบุคคลให้สมาชิกรัฐสภาทราบในเบื้องต้นว่าจะนำไปใช้งานในด้านใดบ้าง และไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกรัฐสภาให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ยกเว้นกรณีได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลผู้นั้น และเป็นการขออนุญาตให้นำไปเปิดเผยเพื่อใช้งานเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทำให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับประเภทข้อมูลส่วนบุคคล การขอความยินยอมและการแจ้งวัตถุประสงค์ ดังตารางที่ 1 แสดงประเภทข้อมูลส่วนบุคคล การขอความยินยอม และวัตถุประสงค์ในการดำเนินการของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่จะกล่าวต่อไป (ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงประเภทข้อมูลส่วนบุคคล การขอความยินยอม และวัตถุประสงค์ในดำเนินการของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มประชากร	ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล	การขอความยินยอม	วัตถุประสงค์
สำนักงานบริหารทาง การแพทย์ประจำ รัฐสภา	- ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน ภาพลาย - ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว ประวัติการรักษา	ไม่ได้มีการขอความยินยอมเป็นลาย ลักษณ์อักษรจากผู้มารับบริการ แต่เป็น การขออนุญาตให้ความยินยอมในเชิง กายภาพ เช่น การขออนุญาตด้วยวาจา จากเจ้าของข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลสว บุคคลและจดถ่ายภาพ	- เพื่อจัดเก็บทะเบียนประวัติผู้ป่วยและ ทะเบียนฐานข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลรายงาน การตรวจสุขภาพประจำปี - เพื่อใช้ประโยชน์ในการรักษาของแพทย์
สำนักบริหารงาน กลาง	- ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน วันเดือนปีเกิด สถานะสมรส ที่อยู่ ภูมิ การศึกษา ฐานะ - ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว เช่น ประวัติอาชญากรรม ลำเนาญาติ ใกล้ชิด ข้อมูลในการรับรองแพทย์	- เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลส่วนใหญ่ให้ ความยินยอมทางพฤตินัยโดยจัดส่ง เอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง ให้แก่สำนักบริหารงานกลาง เพื่อใช้งานตามหน้าที่ - กรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็น สมาชิกสมาคมผู้แทนราษฎร มีการขอ ความยินยอมเป็นหนังสือหนังสือ เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลบนเว็บไซต์ รัฐสภา	- เพื่อการบริหารงานบุคคลและการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร - เพื่อสิทธิสวัสดิการรักษายาบาล - เพื่อการสนับสนุนภารกิจของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เช่น การ ตรวจสอบลายมือชื่อของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรที่ยื่นเสนอร่างพระราชบัญญัติ ญัตติ และกระทู้ถาม การตรวจลายมือชื่อเข้า ประชุมสภาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น
สำนักงานการประจํา	ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อดำเนินการ เกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย	ไม่มีหลักฐานขอความยินยอมจาก ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นข้อความโดย	ได้มีการมีการแจ้งวัตถุประสงค์โดยชัดแจ้ง ให้ประชาชนทราบ เพราะไม่เอกสารการลง

กลุ่มประชากร	ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล	การขอความยินยอม	วัตถุประสงค์
	ของประชาชน ประกอบด้วย เลข ประจำตัวประชาชน ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ เป็นต้น ประชาชนจะสละการถาม และไม	ชัดแจ้ง ผู้เข้าซื้อเสนอกฎหมาย ลง ลายมือชื่อเพื่อเข้าซื้อเสนอกฎหมายโดย สมัครใจ	ลายมือชื่อจะระบุข้อความว่าใช้สำหรับ การซื้อเสนอร่างพระราชบัญญัติเรื่องนั้น *
สำนักงานการ สำนักงานการ สำนักงานการ	- ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ สถานที่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก ประวัติส่วนบุคคล (résumé) สำเนา บัตรประจำตัวประชาชน สำเนา ทะเบียนบ้าน สำเนาวุฒิการศึกษา ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทก่อนใหม่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมี ข้อมูลด้านศาสนาปรากฏอยู่	การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคลส่วนใหญ่ จะเป็นการ ประสานงานและแจ้งวัตถุประสงค์ของ การนำไปใช้	- เพื่อใช้ประกอบการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว เป็นกรรมการ อนุกรรมการ ที่ปรึกษา บรรณาธิการ กรรมการและอนุกรรมการ รวมถึงพิจารณาผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ การติดตามประสานงาน การส่งหนังสือ ราชการ
สำนักงานการ ปลดปล่อย	- ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลทั่วไป ชื่อ ชื่อสกุล ชื่อผู้ หมายเลขโทรศัพท์ สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของ รัฐ หรือสำเนาบัตรประจำตัว ประชาชน รูปถ่าย และลายมือชื่อ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สำเนา สมุดทะเบียนรถ	การขอความยินยอมเนื่องจากเป็นการ สมัครใจของผู้ประสงค์จะจัดทำบัตร อนุญาตเข้าพื้นที่บริเวณอาคารรัฐสภา และการจัดทำแผนผังอนุญาตเข้าออก อาคารรัฐสภาจึงถือว่าเป็นการยินยอม แล้ว	วัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบัตรอนุญาตเข้า พื้นที่บริเวณอาคารรัฐสภา และการจัดทำ แผนผังอนุญาตเข้าออกอาคารรัฐสภา สำหรับติดหน้ารถ

กลุ่มประชากร	ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล	การขอความยินยอม	วัตถุประสงค์
	ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นใด ถ้าเป็นบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมี ข้อมูลด้านศาสนาปรากฏอยู่		
สำนักงานเขตฯ	- ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลข โทรศัพท์ e-Mail ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นใด เช่น ชื่อชาติ ศาสนา ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลชีวภาพ	การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคล โดยให้กรอกรายละเอียด ข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบฟอร์มการขอ ใช้งานระบบ หรือให้ลงนามรับทราบ และให้ผู้บังคับบัญชารับรองการขอเข้า ใช้งานระบบ เช่น ระบบ Wi-Fi และ ระบบโปรเซสซิ้งอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)	ใช้เพื่อยืนยันตัวตนบุคคลเพื่อเข้าใช้งาน ระบบงานต่าง ๆ ที่สำนักงานเขตฯ ราชการ สภาผู้แทนราษฎรให้บริการ เช่น ระบบ Wi-Fi ระบบโปรเซสซิ้งอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และระบบงานอื่น ๆ ที่ต้องใช้งาน ระบบอินเทอร์เน็ตบุคคล (Network Access Control) เพื่อเข้าใช้งานระบบงานนั้น ๆ
สำนักงานการ หอสมุดรัฐสภา	ภาพถ่ายหน้าตรง ชื่อ ชื่อสกุล หมายเลขโทรศัพท์ e-Mail ตำแหน่ง หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ให้บริการ	- ผู้เป็นสมาชิกห้องสมุดต้องกรอกข้อมูล ส่วนบุคคลเพื่อสมัครสมาชิก - กรณีมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ข้าราชการสำนักงานเขตฯ ราชการ สภาผู้แทนราษฎร เป็นสมาชิกอัตโนมัติ เนื่องจากดึงข้อมูลจากระบบงาน สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จึงไม่ได้ขอ ความยินยอมอย่างเป็นทางการหรือเป็น ลายลักษณ์อักษร	- มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวก ประชาสัมพันธ์ และเพื่อการให้บริการ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้บริการทราบถึงการนำข้อมูลส่วน บุคคล

กลุ่มประชากร	ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล	การขอความยินยอม	วัตถุประสงค์
สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ชื่อ ชื่อสกุล สำนักบัตรประจำตัวประชาชน เลข บว. ได้รับประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำแหน่งเป็นบ้าน ตำแหน่งโยกย่นที่อยู่ที่ หมายเลขโทรศัพท์ และ e Mail - ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว ตำแหน่งบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมีข้อมูลด้านศาสนาปรากฏอยู่	ก็ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลตามความสมัครใจ จึงไม่ได้ขอความยินยอมอย่างเห็น พิกษกรพริยเป็นลายลักษณ์อักษร	เพื่จัดดำเนินการเกี่ยวกับ การต่างประเทศ การดำเนินสื่อเดินทางราชการ และการทำ วิชาเข้าประเทศต่าง ๆ แจ้งเหตุผลให้เจ้าของข้อมูลทราบว่า นั้ปใช้เพื่ออะไรได้

จากการที่คณะผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มประชากรซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สำนักบริการทางการแพทย์ประจำรัฐสภา สำนักบริหารงานกลาง สำนักการประชุม สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 สำนักกรรมการ 3 สำนักรักษาความปลอดภัย สำนักสารสนเทศ สำนักวิชาการเฉพาะในส่วนของหอสมุดรัฐสภา และสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้เป็นผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จ กล่าวโดยเฉพาะภารกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภายในเหล่านี้จะเป็นผู้เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อดำเนินการตามภารกิจแต่ต้องดำเนินการภายใต้คำสั่งหรือในนามของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงมีสถานะเป็นผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ข้อมูลส่วนบุคคลที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลมีการจัดเก็บแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (non-sensitive data) ซึ่งประกอบไปด้วย

- ชื่อ ชื่อสกุล
- เลขประจำตัวประชาชน
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน
- ที่อยู่ติดต่อได้
- สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนสมรส
- หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล
- ตำแหน่ง สังกัด
- รูปถ่าย ภาพถ่าย
- ลายมือชื่อ
- หมายเลขทะเบียนรถยนต์

2. ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทละเอียดอ่อนหรือข้อมูลอ่อนไหว (Personal Sensitive Data) ซึ่งประกอบไปด้วย

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งมีข้อมูลด้านศาสนาปรากฏอยู่
- เชื้อชาติ
- ศาสนา

- ข้อมูลสุขภาพ
- ข้อมูลชีวภาพ หมูโลहित

ด้านการขอความยินยอมและการแจ้งวัตถุประสงค์ ส่วนใหญ่กลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีการขอความยินยอมอย่างชัดเจน หรือเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่มีการอนุมานว่าถ้าจะใช้บริการงานประเภทนั้น ก็ต้องให้ข้อมูลตามที่ร้องขอหรือที่ปรากฏในเอกสารการใช้บริการต่าง ๆ รวมถึงการไม่แจ้งวัตถุประสงค์โดยชัดเจนว่าจะนำข้อมูลนั้นไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด เพราะเห็นว่าผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องทราบถึงการวัตถุประสงค์ของการบริการชนิดนั้นอยู่แล้ว จึงสมัครใจใช้บริการ

จากการปฏิบัติงานในลักษณะดังกล่าวของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่เกิดสภาพปัญหาในเชิงกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เนื่องจากก่อนหน้านี้ยังไม่มีกฎหมายในเรื่องนี้ และเมื่อมีกฎหมายแล้วก็ยังไม่ได้นำมาบังคับใช้กับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แต่การดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หากยังดำเนินการตามลักษณะที่พบจากการศึกษาในหัวข้อนี้ อาจจะเป็นปัญหาเรื่องความไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ทั้งเรื่องการขอความยินยอม การแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

4.3 สภาพปัญหาและข้อจำกัดที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากการศึกษากลุ่มประชากรจำนวน 10 หน่วยงาน ทำให้เห็นสภาพปัญหาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือในปัจจุบันยังไม่มีมีการเตรียมการรองรับหรือเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แต่หากพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาจพบปัญหา ดังต่อไปนี้

4.3.1 ปัญหาเรื่องการขอความยินยอม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ยังไม่มีการขอความยินยอม หรือขอความยินยอมอย่างชัดเจนกรณีเป็นข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว เนื่องจาก

ยังเป็นการอนุมานว่าถ้าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะใช้บริการงานประเภทนั้น ก็ต้องให้ข้อมูลตามที่ร้องขอ หรือที่ปรากฏในเอกสารการใช้บริการต่าง ๆ หากไม่ให้ก็ไม่สามารถใช้บริการได้ ซึ่งในเรื่องนี้การให้บริการได้หรือไม่จะเป็นคนละจุดประสงค์กันกับการให้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ หากไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งต้องให้ไว้ก่อนหรือในขณะนั้น

รูปแบบการขอความยินยอมต้องทำโดยชัดแจ้ง เป็นหนังสือหรือผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และข้อความส่วนที่เป็นการขอความยินยอมต้องแยกส่วนออกจากข้อความอื่นอย่างชัดเจน มีแบบหรือข้อความที่เข้าถึงได้ง่ายและเข้าใจได้ ใช้ภาษาที่อ่านง่าย ไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจผิด และต้องคำนึงอย่างถึงที่สุดในความเป็นอิสระของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการให้ความยินยอม ทั้งนี้ ในการเข้าทำสัญญาซึ่งรวมถึงการให้บริการใด ๆ ต้องไม่มีเงื่อนไขในการให้ความยินยอมเพื่อเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มีความจำเป็นหรือเกี่ยวข้องสำหรับการเข้าทำสัญญาซึ่งรวมถึงการให้บริการนั้น ๆ

ปัญหาเรื่องการขอความยินยอม จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่จะเกิดขึ้นกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หากก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง ชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และหากการฝ่าฝืนเรื่องความยินยอมนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว แล้วส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย อาจต้องรับผิดชอบทางอาญา และยังมีโทษปรับทางปกครองอีกด้วย

4.3.2 ปัญหาเรื่องการแจ้งวัตถุประสงค์

ปัญหาเรื่องการแจ้งวัตถุประสงค์ ลักษณะที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของการดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความคล้ายคลึงกันกับเรื่องการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ยังไม่มีแจ้งวัตถุประสงค์โดยชัดแจ้งว่าจะนำข้อมูลนั้นไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด เพราะเห็นว่าผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องทราบถึงการวัตถุประสงค์ของการบริการชนิดนั้นอยู่แล้วจึงสมควรใจเข้าใช้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการแจ้งวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่เป็น

เงื่อนไขเพื่อผูกมัดไม่ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนำข้อมูลส่วนบุคคล ที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้

การแจ้งวัตถุประสงค์ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องทำโดยชัดแจ้ง เป็นหนังสือหรือผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ โดยแจ้งไปพร้อมกับการขอความยินยอม และมีลักษณะที่คล้ายกับการขอความยินยอม คือ ต้องแยกส่วนจากข้อความอื่นอย่างชัดเจน มีแบบหรือข้อความที่เข้าถึงได้ง่ายและเข้าใจได้ ใช้ภาษา ที่อ่านง่าย ไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์

ปัญหาเรื่องการแจ้งวัตถุประสงค์ จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่จะเกิดขึ้นกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หากก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง ชดใช้ค่าเสียหาย แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและหากการฝ่าฝืนเรื่องความยินยอมนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประเภทอ่อนไหว แล้วส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย อาจต้องรับผิดชอบทางอาญา และยังมีโทษปรับทางปกครองอีกด้วย

4.3.3 ปัญหาเรื่องการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแม้จะได้ให้ความยินยอมและได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการ เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลแล้วจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะ ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล แล้วก็ตาม แต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลยังมีสิทธิอื่น ๆ อีกหลายประการ ซึ่งในทางกลับกันนั้นหมายความว่าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุม ข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผล ข้อมูลส่วนบุคคล ที่ต้องดำเนินการให้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุม ข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผล ข้อมูลส่วนบุคคล ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบและต้องปฏิบัติเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธินั้น ซึ่งมีดังนี้

1. สิทธิในการถอนความยินยอมที่เคยให้ไว้กับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

2. สิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม

3. สิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนจากผู้ครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลและขอให้ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น

4. สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน

5. สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

6. สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

7. สิทธิร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

8. สิทธิร้องเรียนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ปัญหาเรื่องสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่เกิดขึ้นกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หากก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง ชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและหากการฝ่าฝืนเรื่องความยินยอมนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอ่อนไหว แล้วส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย อาจต้องรับผิดชอบทางอาญา และยังมีโทษปรับทางปกครองอีกด้วย

4.4.4 ปัญหาเรื่องมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม

จากการที่ได้ศึกษาและสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลมีทั้งที่อยู่ในรูปแบบกระดาษ รูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์โดยจัดเก็บบนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายติดตั้งภายในห้องอินเทอร์เน็ต Data Center ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเห็นได้ว่าหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมีการจัดเก็บต่างกันตามมาตรการที่กำหนดขึ้นภายในหน่วยงานนั้น หากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่กำหนดเป็นทางการและเป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้หน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติตามมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม หากเกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หากก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง ชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และยังมีโทษปรับทางปกครองอีกด้วย

4.4 แนวทางการแก้ไขปัญหา

จากการที่คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอาจมีสภาพปัญหาที่ตามมาภายหลังจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แล้วคณะผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแก้ไขปัญหาจากการดำเนินการและสภาพปัญหาหรือข้อจำกัดในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเป็นระบบและมีแนวทางให้ดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในอนาคตไว้ ดังนี้

4.4.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการขอความยินยอม การแจ้งวัตถุประสงค์ และการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ปัญหาเกี่ยวกับการขอความยินยอม การแจ้งวัตถุประสงค์ และการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล สามารถนำมารวมเป็นแนวทางแก้ปัญหาได้ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่มุ่งเน้นต้องให้ดำเนินการโดยให้ปรากฏชัดแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถทำเป็นหนังสือหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ คณะผู้ศึกษาจึงเสนอแนวทางในการขอความยินยอม

การแจ้งวัตถุประสงค์ และการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ดังตัวอย่าง

หนังสือให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับภารกิจ/กระบวนการ/กระบวนการงาน

ข้าพเจ้า (ชื่อ สกุล ของผู้ให้บริการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) ได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล”

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินยอมให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

ข้อกำหนดและเงื่อนไข

1. ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล นิติบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมแต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรม เช่น ชื่อ ชื่อสกุล เพศ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ วัน เดือน ปี เกิด รูปถ่าย

2. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ได้แจ้งวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้ข้าพเจ้าทราบ ดังนี้

เพื่อ ...(ระบุวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามแต่ละภารกิจ/กระบวนการ/กระบวนการงาน)

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเป็นระยะเวลา เว้นแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือเพิกถอนการจัดเก็บหรือเห็นว่าการจัดเก็บข้อมูลมิได้เป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน

4. ข้าพเจ้ายินยอมให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ 2 หรือตามหมายเรียก คำสั่งของศาลหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายเท่านั้น

5. เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิดังนี้

5.1 ขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม

5.2 แจ้งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด รวมทั้งมีสิทธิรับทราบถึงผลกระทบหากเจ้าของข้อมูลไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคล

5.3 ขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ได้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านหรือใช้งานโดยทั่วไปได้ด้วยเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่ทำงานได้โดยอัตโนมัติ และสามารถใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ด้วยวิธีการอัตโนมัติ

5.4 คัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ที่กฎหมายอนุญาตให้เก็บได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เมื่อใดก็ได้

5.5 ขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ในกรณีตามที่ตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกำหนด

5.6 ขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ในกรณีตามที่ตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกำหนด

5.7 ถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้ โดยจะต้องถอนความยินยอมได้ง่ายเช่นเดียวกับการให้ความยินยอม เว้นแต่มีข้อจำกัดสิทธิในการถอนความยินยอมโดยกฎหมาย ทั้งนี้ การถอนความยินยอมย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมไปแล้วโดยชอบตามที่กำหนดไว้

5.8 ขอรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สถานที่ติดต่อ และวิธีการติดต่อ

5.9 ร้องเรียนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งพนักงาน ลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

6. เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถติดต่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ที่

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี

เขตดุสิต กทม. 10300

โทร 0 2242 5900

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อกำหนดและเงื่อนไขในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและ
รับทราบวัตถุประสงค์ซึ่งระบุไว้ข้างต้นอย่างชัดเจนแล้ว

ลงชื่อ.....ผู้ให้ความยินยอม

(.....)

4.4.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อบุคคลภายนอกในฐานะเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดไว้แล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยังจะต้องมีมาตรการที่กำหนดให้หน่วยงานภายในซึ่งมีฐานะเป็นผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงบุคลากรทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กระบวนการสร้างความตระหนักรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งการจัดอบรมสัมมนา การประชุม กิจกรรม workshop และที่สำคัญสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องกำหนดเป็นนโยบายในด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในรูปแบบมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล ที่ครอบคลุม 3 มาตรการ คือ มาตรการป้องกันทางกายภาพ มาตรการป้องกันด้านการบริหารจัดการ มาตรการป้องกันด้านเทคนิค โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลและอุปกรณ์ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยคำนึงถึงการใช้งานและความมั่นคงปลอดภัย

(2) การกำหนดเกี่ยวกับการอนุญาตหรือการกำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล

(3) การบริหารจัดการการเข้าถึงของผู้ใช้งาน (user access management) เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตแล้ว

(4) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใช้งาน (user responsibilities) เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต การเปิดเผย การล่วงรู้ หรือการลักลอบทำสำเนาข้อมูลส่วนบุคคล การลักขโมยอุปกรณ์จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

(5) การจัดให้มีวิธีการเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับการเข้าถึง เปลี่ยนแปลง ลบ หรือถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคล ให้สอดคล้องเหมาะสมกับวิธีการและสื่อที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล จะเป็นมาตรการควบคุมภายใน องค์กรของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ที่จะทำให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบรรลุความมุ่งหมายของกฎหมายในเรื่องนี้ คือ เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลไม่ให้ถูกรบกวน หรือการกระทำที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และศึกษาการดำเนินการและสภาพปัญหาหรือข้อจำกัดในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงเสนอแนะแนวทางการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

จากการศึกษาคณะผู้ศึกษาได้รับผลการศึกษาตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ผ่านมาและบทสรุปและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 บทสรุป

ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับบุคคลที่ทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในหลายประเทศ เช่น ในสหภาพยุโรป และเอเชีย จึงให้ความสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยออกเป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ไม่ให้ถูกรบกวนจนเดือดร้อน รำคาญหรือความเสียหายประการอื่นจากบุคคลอื่นที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีความประสงค์จะให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไปปรากฏ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการของสังคมโลก และได้รับการยอมรับ จึงได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่มีหลักการมุ่งคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลไม่ให้มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จึงกำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะกระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ต้องทำเท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย และได้แจ้งวัตถุประสงค์นั้นให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่เก็บ รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และที่สำคัญ เก็บ รวบรวม ใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ภายใต้วัตถุประสงค์

ที่ได้แจ้งและได้รับความยินยอมเท่านั้น ในส่วนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็มีสิทธิต่าง ๆ ทั้งการขอตรวจสอบ การแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล การระงับ การยกเลิกความยินยอม การขอให้ทำลายข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายฉบับนี้จึงวางมาตรการต่าง ๆ รวมถึงความรับผิด ซึ่งมีทั้งทางแพ่งในรูปแบบค่าสินไหมทดแทนในเชิงลงโทษ โทษทางอาญาซึ่งมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ และโทษปรับทางปกครอง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เช่นเดียวกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ทั้งนี้ เฉพาะภารกิจที่เป็นราชการประจำของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลจะอยู่ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับหน่วยงานภายในซึ่งทำหน้าที่เก็บ รวบรวม ใช้ เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อยู่ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จึงมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ เพราะหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายในในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล อาจมีความรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และโทษปรับทางปกครอง แล้วแต่กรณีของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

5.2 ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนควรให้ความสำคัญและกำหนดให้เรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นนโยบายหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดการปฏิบัติราชการที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติผิดกฎหมาย ซึ่งจะมีผลทางวินัยที่กระทบต่อตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อมิให้องค์กรปฏิบัติราชการโดยผิดกฎหมายเนื่องจากจะต้องมีความรับผิด คณะผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอเป็น 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

5.2.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับองค์กรเพื่อศึกษาเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พิจารณารูปแบบการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภายใน และนำไปสู่การกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นรูปธรรม กำหนดมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล และควบคุมการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

(2) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรประกาศและบังคับใช้นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(3) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) ตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 โดยตามประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการและการบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องกันและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลทุกขั้นตอน เพื่อให้การได้มา และการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย โดยใช้ข้อมูลเป็นหลักในการขับเคลื่อนประเทศ เช่น การใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารราชการแผ่นดิน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชน การเสริมสร้างและผลักดันธุรกิจที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมข้อมูลโดยโครงสร้างของบุคลากรที่รับผิดชอบในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure) แสดงถึงสิทธิในการสั่งการตามลำดับชั้น กำหนดให้ คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงสุดของหน่วยงาน (Chief Executive Officer) ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (Chief Information Officer) ผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (Chief Data Officer) ผู้บริหารด้านการรักษาความปลอดภัยระดับสูง (Chief Security Officer) ผู้บริหารจากส่วนงานต่าง ๆ มีอำนาจสูงสุดในธรรมาภิบาลข้อมูลภายในหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งทำหน้าที่ตัดสินใจเชิงนโยบาย แก้ไขปัญหา และบริหารจัดการภายในคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(4) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรพัฒนาระบบจัดการด้านข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Management) เพื่อจัดการด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่จำเป็นในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้แก่ ระบบบันทึกกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Record of Processing Activities) ระบบจัดการความยินยอมคุกกี้ของเจ้าของข้อมูล (Cookie Consent Management) ระบบจัดการความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (Consent Management) ระบบจัดการการใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject Access Rights) และระบบจัดการแจ้งเหตุละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล (Incident Report) เพื่อใช้เป็นระบบงานที่สำคัญในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล

บุคคลในระบบสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อย่างเป็นระบบสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

5.2.2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรกำหนดให้หน่วยงานภายในที่เป็นผู้ประมวลข้อมูลส่วนบุคคล ดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการขอความยินยอม การแจ้งวัตถุประสงค์ และการแจ้งสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ที่จะต้องมีการปรับปรุงแบบเอกสารทั้งในรูปแบบกระดาษและอิเล็กทรอนิกส์ ที่จะต้องมีส่วนการขอความยินยอม การแจ้งวัตถุประสงค์ และการแจ้งสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลทุกขั้นตอนให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนตัว และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้งานร่วมกันระหว่างส่วนราชการภายใน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่จะมีผลใช้บังคับภายในวันที่ 1 มิถุนายน 2565 นี้ หากไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาขยายเวลาบังคับใช้ออกไป ซึ่งหากไม่ดำเนินการในเรื่องนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และหน่วยงานภายใน ในฐานะผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอาจมีความรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และโทษปรับทางปกครอง

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.

หนังสือ

คณะรัฐมนตรี ,บันทึกเหตุผลประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ,
หนังสือที่ นร 0503/42434 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2561.

คณาธิป ทองวีรวงศ์ ,(2559) ,รายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูล
ส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.

คณาธิป ทองวีรวงศ์ , (2564), คำอธิบายหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.

ณัฐพร วิริยะลักพะ ,(2562) ,ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
พ.ศ.2562: ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39 ,วิทยานิพนธ์
หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 91/2561 วันศุกร์ที่ 28 ธันวาคม 2561.

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,(2562) ,Thailand Data
Protection Guidelines 2.0 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.

สุธิตินันท์ ศรีราษฎร์ ,(2561) ,ความยินยอมในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, วิทยานิพนธ์
หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพิศ ประณีตพลกรัง ,(2563) ,การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ,กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติธรรม.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ,(2562) ,ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบมาตราของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

บรรณานุกรม (ต่อ)

หนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่วนที่สุด
ที่ สว (สนช) 0007/1171 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2562

เว็บไซต์

Universal Declaration of Human Rights. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2564, จาก
<https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

ประวัติผู้ศึกษา

1. ชื่อ - สกุล

ตำแหน่งปัจจุบัน

คุณวุฒิการศึกษา

สถานที่ติดต่อ

หมายเลขโทรศัพท์

นางสาววราพร น้อยแย้ม

นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ

บริหารธุรกิจบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2)

(การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยสยาม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักการคลังและงบประมาณ

1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร 10300

ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5341

2 ชื่อ - สกุล

ตำแหน่งปัจจุบัน

คุณวุฒิการศึกษา

สถานที่ติดต่อ

หมายเลขโทรศัพท์

นางสาววันดี แก้วมณี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- เนติบัณฑิต สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร 10300

ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 6011

3 ชื่อ - สกุล

ตำแหน่งปัจจุบัน

คุณวุฒิการศึกษา

นางสาววาสิตามน ม่วงทอง

นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ

- ครุศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา)

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์	- ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักประชาสัมพันธ์ 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5471
4 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษา สถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์	นางสาววิจิตรา น้าวฒนไพบูลย์ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ - ศิลปศาสตรบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5561
5 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษา สถานที่ติดต่อ	นางสาววิจิตรา ประยูรวงษ์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ - ศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักวิชาการ 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5761
6 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษา	นายวิชณุ แก้วประทุม นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ - วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (อิเล็กทรอนิกส์)) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม - วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (โครงข่ายโทรคมนาคมและ คอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยรังสิต
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานสารสนเทศ 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5831
7 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษา	นายวุฒิชัย อัมพิน นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ - วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ - ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง - ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารองค์การ) มหาวิทยาลัยศรีปทุม
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขานุการ กร. 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5121
8 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน	นายศักดิ์ดา ภารา นิติกรชำนาญการพิเศษ

คุณวุฒิการศึกษา	- นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	- เนติบัณฑิต สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา - นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายการเงินและภาษีอากร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักบริหารงานกลาง 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5231
9 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษา	นางสาวศิวะพร ทองพูน นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ - ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ - รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารองค์การ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักบริหารงานกลาง 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5222
10 ชื่อ - สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน คุณวุฒิการศึกษา	นางสาวศุภกร อ้นตระกูล นิติกรชำนาญการพิเศษ - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง - นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักกรรมการ 2 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 6331
11 ชื่อ - สกุล	นายสมจินต์ จันทน์สม
ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	- ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักกรรมการ 1 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 6211
12 ชื่อ - สกุล	นายสมศักดิ์ เกิดหล้า
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-พลศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ) มหาวิทยาลัยมหิดล
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักสารสนเทศ 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5821